

RAPORT Z WIZYTACJI
Profil ogólnoakademicki
(ocena programowa)

dokonanej w dniach 13 – 14 listopada 2015 r. na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzoną na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

- przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA
- członkowie:
  - prof. dr hab. Marek Lisiński - członek PKA
  - prof. dr hab. Jerzy Węclawski - ekspert PKA
  - mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
  - Angelika Karbowa – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizytacja na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na kierunku *finanse i rachunkowość* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2010 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała PKA Nr 521/2010 z dnia 10 czerwca 2010 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielem Kół Naukowych, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. a także z interesariuszami zewnętrznymi - przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (Rada Konsultacyjno-Programowa).

Przed zakończeniem się wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodnicząca Zespołu poinformowała władze Uczelni i jednostki na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny jakości kształcenia została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia	X				
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia	X				
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych	X				
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów	X				

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Ocena spełnienia kryterium 1 – wyróżniająco

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 1

Wydział określił misję i strategię oraz opracował koncepcję kształcenia, która jest spójna z dokumentami opisującymi jego rozwój oraz rozwój Uniwersytetu. Koncepcję kształcenia określono przy istotnym udziale interesariuszy zewnętrznych. Wydział podejmuje skuteczne działania zmierzające do doskonalenia i rozwoju koncepcji kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* oraz dostosowania programów kształcenia do potrzeb podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy. Istotnym wyzwaniem w tym zakresie było uzyskania akredytacji AACSB, co potwierdza wypełnienie przez realizowaną koncepcję kształcenia standardów międzynarodowych.

Jednostka dokonała prawidłowej identyfikacji tendencji zmian w otoczeniu i sformułowała racjonalne plany zmian i rozwoju ocenianego kierunku studiów. Przyporządkowania efektów kształcenia z punktu widzenia przyjętych celów kształcenia oraz treści kształcenia ujętych w programach studiów są

prawidłowe.

Efekty kształcenia sformułowane są w sposób właściwy merytorycznie, trafny językowo, prawidłowo powiązane z obszarowymi efektami kształcenia przyjętymi dla odpowiedniego poziomu i profilu kształcenia w ramach KRK, uwzględniają wymóg przygotowania absolwentów do prowadzenia badań naukowych. Weryfikacja efektów kształcenia jest możliwa za pomocą narzędzi tworzących spójny system oceny.

Treści programowe są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy. Metody kształcenia umożliwiają realizację efektów kształcenia i skłaniają do samodzielnego uczenia się studentów. W odpowiednim zakresie stosowane są aktywizujące formy pracy ze studentami. Studenci studiów pierwszego stopnia są przygotowani do prowadzenia badań. Studenci studiów drugiego stopnia włączani są do prowadzenia badań związanych z ocenianym kierunkiem.

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych. Jest dostosowany do efektów kształcenia, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinach nauki związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

Program kształcenia zapewnia studentom elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze większym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.

Dobór form zajęć dydaktycznych, ich organizacja, liczebność grup, proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.

Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji. Zapewniła właściwą ich organizację.

Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia poprzez ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych oraz ofertę części przedmiotów ogólnouniwersyteckich w języku angielskim.

Jednostka prowadzi nabór kandydatów na studia stacjonarne w oparciu o kwalifikację opartą na wynikach uzyskanych w ramach poprzednich poziomów kształcenia.

Uczelnia wprowadziła rozwiązania stanowiące podstawę do potwierdzania efektów uczenia się.

Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. Umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności na etapie przygotowywania pracy dyplomowej stanowiącego podstawowy element prowadzenia badań naukowych. Zasadność weryfikacji końcowych efektów kształcenia potwierdzają liczne nagrody studentów w konkursach prac magisterskich

System sprawdzania i oceniania w pełni umożliwia monitorowanie postępów studentów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez nich przyjętych dla kierunku efektów kształcenia. Jest on przejrzysty, spójny i wiarygodny.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 1

Dokonać większej standaryzacji sylabusów. W odniesieniu do części z nich poszerzenia zawartości informacyjnej odnoszącej się do treści programowych i sposobów weryfikacji efektów kształcenia.

Poszerzyć zakres umiędzynarodowienia programu kształcenia przez realizację planów wprowadzenia specjalizacji w języku angielskim oraz uruchomieniu studiów we współpracy z partnerami zagranicznymi.

Zwiększenie oferty wyboru języka obcego w ramach realizowanego lektoratu.

1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia, jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1. Opis stanu faktycznego

Podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju Uniwersytetu Mikołaja

Kopernika w Toruniu jest Strategia UMK, przyjęta Uchwałą Senatu nr 56 z dnia 15 kwietnia 2015. Określa ona misję, wizję, cele strategiczne oraz karty strategiczne. Jest zbudowana z wypełnieniem standardów opracowania strategii podstawowych jednostek organizacyjnych szkół wyższych.

Kluczowe znaczenie w rozwoju Uczelni mają cele strategiczne, które w strategii odniesiono do trzech obszarów – nauki, kształcenia i zarządzania. Wynikają one z przyjętej w Uniwersytecie misji i wizji. Każdy z celów strategicznych skonkretyzowano poprzez wskazanie celów kierunkowych, a te uszczegółowiono celami operacyjnymi. Całość tworzy wewnętrznie spójny dendrogram celów.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania przyjął misję, której analiza upoważnia do stwierdzenia, że wynika ona do z misji Uczelni. Przyjęta przez Wydział koncepcja kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* wpisuje się w misję Wydziału, a przez to także w misję Uniwersytetu.

Z misji Wydziału wynikają cele strategiczne opisujące koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Są to kolejno: osiągnięcie międzynarodowego poziomu działalności naukowo-badawczej w zakresie nauk ekonomicznych, zarządzania i finansów, umocnienie pozycji wśród najlepszych Uczelni ekonomicznych w Polsce oraz umocnienie statusu międzynarodowego ośrodka dydaktycznego. Wszystkie one uszczegółowiono celami operacyjnymi. Ich analiza daje podstawę do stwierdzenia, że razem tworzą spójną całość.

Koncepcja kształcenia przyjęta na Wydziale jest warunkowana globalnymi i międzynarodowymi zjawiskami gospodarczymi. Bierze także pod uwagę krajowe problemy i procesy gospodarcze. Wynika z analizy potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i to nie tylko lokalnego czy regionalnego, ale także krajowego rynku pracy. Skutecznie wykorzystuje potrzeby interesariuszy zewnętrznych. Koncepcja ta jest rezultatem, co potwierdzono w toku spotkania i interesariuszami zewnętrznymi, wielu konsultacji z przedstawicielami biznesu, w tym Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu na WNEiZ. Prowadzi to do ciągłej analizy, oceny i doskonalenia efektów kształcenia, badania czynników determinujących jakość kształcenia, rozwoju programów studiów. Wynikiem aktywnej roli interesariuszy zewnętrznych są także różnorodne, bo prowadzone wielokierunkowo przedsięwzięcia, obejmujące udział przedstawicieli podmiotów otoczenia w prowadzonych zajęciach dydaktycznych, konferencjach naukowych i seminariach, spotkaniach biznesowych czy praktykach dyplomowych. W ten obszar wpisuje się także wymiana z Uczelniami zagranicznymi oraz udział pracowników tych podmiotów w realizowanym programie kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*.

Dokonując oceny koncepcji kształcenia w kontekście strategii Uniwersytetu i Wydziału należy podkreślić fakt, że Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK w Toruniu, jako pierwszy Wydział Uczelni publicznej w Polsce otrzymał w 2015 r. prestiżową akredytację biznesową AACSB, wyjątkowo wysoko cenioną zarówno na międzynarodowym rynku edukacyjnym, jak i w środowisku biznesowym. Co istotne, w ramach 15 standardów, które ta jednostka organizacyjna musiała wypełnić, 3 dotyczyły zarządzania strategicznego i innowacyjności, w tym analizy i oceny misji i strategii Wydziału. Wydział musiał przedstawić dowody, że koncentruje swoje zasoby i działania na realizacji misji i strategii, a także że posiada ku temu odpowiednie zaplecze, m.in. finansowe i infrastrukturalne. Istotnym wyznacznikiem wypełnienia tego standardu była także koncepcja kształcenia przyjęta i realizowana na kierunku *finanse i rachunkowość*, jako jednym z kierunków prowadzonych w tej jednostce organizacyjnej Uniwersytetu.

Powyższe dziania przekonują, że koncepcja kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* wypełnia nie tylko standardy oceny przyjęte przez PKA, ale także wymagania akredytacji AACSB.

Powyższe upoważnia do stwierdzenia, że Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania dokonał prawidłowej identyfikacji tendencji zmian w otoczeniu i określił koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów odpowiednio do rozstrzygnięć zawartych w misji i strategii rozwoju Uniwersytetu. Koncepcja kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* odpowiada celom określonym w strategii Wydziału, uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla profilu ogólnoakademickiego.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.1 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Wydział określił misję i strategię oraz opracował koncepcję kształcenia, która jest spójna z dokumentami opisującymi jego rozwój oraz rozwój Uniwersytetu. Wszystkie oceniane dokumenty charakteryzują się spójnością. Koncepcję kształcenia określono przy istotnym udziale interesariuszy zewnętrznych. Wydział podejmuje skuteczne działania zmierzające do doskonalenia i rozwoju

koncepcji kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* oraz dostosowania programów kształcenia do potrzeb podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy. Istotnym wyzwaniem w tym zakresie było uzyskania akredytacji AACSB, co potwierdza wypełnienie przez realizowaną koncepcję kształcenia standardów międzynarodowych.

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1. Opis stanu faktycznego

Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów oparty jest na zagadnieniach z zakresu finansów i rachunkowości ujmowanych w powiązaniu z całym systemem gospodarczym. Postępujący proces finansyzacji gospodarki skłania do dokonywania częstych zmian programów kształcenia, w szczególności w zakresie treści nauczania. Kwestie te są dyskutowane w ramach katedr, konsultowane z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i znajdują odzwierciedlenie w przekazywanych władzom Wydziału projektach zmian programów kształcenia. Kształcenie to pod wpływem oczekiwań rynku pracy staje się coraz bardziej specjalistyczne i praktyczne.

Aktualne plany odnoszące się do rozwoju kierunku *finanse i rachunkowość* przewidują:

- systematyczne wprowadzanie zmian w ramach treści programowych realizowanych przedmiotów zgodnie ze zmianami zachodzącymi w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów,
- przygotowania do uruchomienia nowych specjalności w odpowiedzi na potrzeby rynku – kształcenie biegłych rewidentów,
- rozwój programów kształcenia polegający na wprowadzaniu nowych przedmiotów odpowiadających rozwojowi wiedzy w zakresie finansów ze szczególnym uwzględnieniem metod matematyczno-statystycznych i narzędzi informatycznych,
- modyfikacja programów studiów z zakresu finansów i rachunkowości polegająca na przesunięciach przedmiotów pomiędzy poszczególnymi stopniami i latami studiów mająca na celu koncentrację kształcenia na studiach pierwszego stopnia na aspektach zawodowych,
- uwzględnienie rosnącego zapotrzebowania na specjalistów w zakresie finansów i rachunkowości przez zwiększanie liczby studentów przyjmowanych na oceniany kierunek studiów,
- przygotowanie specjalności prowadzonej w języku angielskim.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.2 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka dokonała prawidłowej identyfikacji tendencji zmian w otoczeniu i w reakcji na nie sformułowała konkretne i racjonalne plany zmian i rozwoju ocenianego kierunku studiów.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1. Opis stanu faktycznego

Przyporządkowanie efektów kształcenia do obszaru, dziedzin i dyscyplin nauki określone zostało w programach studiów ocenianego kierunku. Efekty kształcenia zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość* zostały przyporządkowane w analogiczny sposób do obszaru, dziedzin i dyscyplin nauki. Przyporządkowania te nastąpiły do obszaru nauk społecznych, a w jego ramach do dwóch dziedzin nauki: dziedziny nauk ekonomicznych oraz dziedziny nauk prawnych. Dla pierwszej z tych dziedzin jako dyscyplinę przyjęto finanse, wskazując je jako dyscyplinę wiodącą, oraz dwie dalsze dyscypliny: ekonomię i nauki o zarządzaniu. Dla drugiej dziedziny przyjęto jedną dyscyplinę – prawo. Wskazanie jako dyscypliny podstawowej finansów, a dodatkowo opracowanie efektów kształcenia odpowiadających dyscyplinom ekonomia, nauki o zarządzaniu oraz prawo należy uznać za rozwiązanie istotnie podnoszące kompetencje zawodowe absolwentów ocenianego kierunku studiów poprzez przekazywanie im kompleksowej wiedzy z dyscypliny podstawowej i dyscyplin pokrewnych. Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów dokonała tym samym przyporządkowania przyjętych dla niego efektów kształcenia do właściwego obszaru oraz dziedzin i dyscyplin nauki.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.3 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Wskazane przyporządkowania efektów kształcenia z punktu widzenia przyjętych celów kształcenia oraz treści kształcenia ujętych w programach studiów należy uznać dla obydwu poziomów kształcenia za merytorycznie prawidłowe.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1. Opis stanu faktycznego

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały przyjęte Uchwałą Senatu UMK z dnia 24.04.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uczelni. Dla studiów pierwszego stopnia przyjęto 11 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 11 w zakresie umiejętności i 7 w zakresie kompetencji społecznych. Efekty te zostały odniesione do wszystkich efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych określonych dla obszaru nauk społecznych w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Każdy z efektów kierunkowych został odniesiony do od jednego do 3 efektów obszarowych. Przyporządkowania te są merytorycznie prawidłowe. Zapewniona została tym samym pełna spójność efektów przyjętych dla ocenianego kierunku studiów z efektami obszarowymi oraz poziomem i profilem studiów. Efekty kierunkowe zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla odbiorców, z zastosowaniem terminologii odpowiadającej przyjętym dziedzinom i dyscyplinom nauki. Sposób określenia efektów pozwala na stworzenie efektywnego i przejrzystego systemu weryfikacji ich osiągnięcia przez studentów. Efekty kształcenia zakładane dla studiów pierwszego stopnia na ocenianym kierunku studiów pozwalają na przekazanie studentom odpowiedniego zakresu wiedzy odpowiadającej aktualnemu stanowi rozwoju przyjętych dla nich dyscyplin nauki. Efekty kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych uwzględniają w szczególności wymóg przygotowania studentów do podejmowania działalności badawczej oraz przygotowują do dalszego kształcenia na studiach wyższych stopni. Jako efekty kształcenia uwzględniające w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów wskazuje dla studiów pierwszego stopnia efekty kształcenia przyjęte dla przedmiotów realizowanych w ramach modułu obejmującego treści podstawowe, modułu zawierającego przedmioty z zakresu treści kierunkowych, modułu obejmującego przedmioty pomocnicze kierunkowe oraz modułu kształcenia specjalnościowego. Natomiast na studiach drugiego stopnia są to efekty kształcenia dla 7 przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz dla przedmiotów specjalnościowych.

Dla studiów drugiego stopnia przyjęto 10 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 11 w zakresie umiejętności i 7 w zakresie kompetencji społecznych. Zatem jedynie w odniesieniu do wiedzy przyjęto na ocenianym kierunku studiów o jeden efekt kierunkowy mniej niż stanowi wzorzec KRK. Każdy z efektów kierunkowych został przyporządkowany do od jednego do trzech efektów obszarowych. Zastosowano przy tym odniesienia do wszystkich efektów obszarowych, co wskazuje na pełną spójność efektów kierunkowych z obszarowymi. Wszystkie przyporządkowania są merytorycznie właściwe. Zapewniona została tym samym pełna spójność kierunkowych efektów kształcenia dla studiów drugiego stopnia z efektami obszarowymi dla tego poziomu kształcenia o profilu ogólnoakademickim. Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i tworzą odpowiednią podstawę do zbudowania systemu weryfikacji ich realizacji w procesie kształcenia. Efekty kształcenia dla studiów drugiego stopnia we właściwym zakresie uwzględniają zdobywanie

szerokiej wiedzy związanej z dyscyplinami nauki, do których został przyporządkowany kierunek studiów oraz pozwalają na kształtowanie umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych do prowadzenia tego rodzaju działalności oraz ich zastosowania w ramach dalszej działalności edukacyjnej bądź pracy zawodowej.

Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, iż opis efektów kształcenia dla kierunku *finanse i rachunkowość* jest ogólnodostępny na stronie internetowej Wydziału. Ponadto efekty kształcenia są omawiane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze. Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są przejrzyste. W ich opinii są one sprawdzalne. Efekty kształcenia są weryfikowane regularnie poprzez egzaminy, kolokwia, prace pisemne, odpowiedzi ustne oraz projekty. Umiejętności i kompetencje społeczne są weryfikowane na zajęciach ćwiczeniowych, seminariach, zajęciach projektowych oraz praktykach. Podczas spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, że efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie pogłębionej wiedzy oraz umiejętności badawczych, co oceniają pozytywnie.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.4 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Efekty kształcenia przyjęte dla studiów pierwszego i drugiego stopnia sformułowane są w sposób właściwy merytorycznie, trafny językowo, są prawidłowo powiązane z obszarowymi efektami kształcenia w zakresie nauk społecznych, przyjętymi dla odpowiedniego poziomu i profilu kształcenia w ramach KRK, a w szczególności uwzględniają wymóg przygotowania absolwentów do prowadzenia badań naukowych. Weryfikacja efektów kształcenia jest możliwa za pomocą narzędzi tworzących spójny system oceny określony w sylabusach przedmiotów. W opinii studentów efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały, są dostępne na stronie internetowej Jednostki oraz możliwa jest ich weryfikacja.

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1. Opis stanu faktycznego

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów podaje treści kształcenia w sylabusach przedmiotów. Treści programowe uwzględniają kierunkowe efekty kształcenia oraz wynikające z nich efekty przedmiotowe. Sylabusy zostały opracowane dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie studiów, odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Każdy sylabus zawiera skrócony opis przedmiotu, w ramach którego w części sylabusów podano cele kształcenia dla danego przedmiotu. Treści programowe ujęte w sylabusach dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych są identyczne. Sylabusy przedmiotów są dostępne w systemie USOS. W sylabusach przedmiotów zostały wskazane przedmiotowe efekty kształcenia. Sformułowano je w układzie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zdarzają się jednak sylabusy nie wskazujące realizacji umiejętności i kompetencji społecznych (np. Zarządzanie MSP, Podstawy oceny zdolności kredytowej, Finanse korporacji międzynarodowych i doradztwo podatkowe – umiejętności w przypadku tych przedmiotów mają niewątpliwie istotne znaczenie), czy kompetencji społecznych – np. Mikroekonomia. Dla każdego z efektów przedmiotowych podano jego odniesienie do efektu kierunkowego. Dla niektórych przedmiotów wskazano także dodatkowo, które treści programowe są związane z realizacją odpowiedniego efektu bądź kilku efektów kształcenia.

Treści programowe są odpowiednio rozwinięte i obejmują z reguły po kilkanaście zagadnień dla

każdego przedmiotu. Treści tych zagadnień są właściwie dobrane z punktu widzenia realizacji przyjętych dla danego przedmiotu efektów kształcenia. Treści programowe tworzą spójny zakres problemów obejmujących odpowiedni zakres wiedzy dla danego przedmiotu. Odpowiadają one także aktualnemu stanowi wiedzy związanej z danym przedmiotem. Świadczy także o tym dobór literatury przedmiotu, która jest aktualna i odpowiednio obszerna. Literatura została przy tym podzielona na podstawową i uzupełniającą.

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

Metody kształcenia służące do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zostały określone w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Dla każdego przedmiotu wskazanych jest po kilka metod dydaktycznych. Dodatkowo przedstawiona jest ich specyfikacja w podziale na metody eksponujące, podające i poszukujące. Jako metody eksponujące stosowane są m.in. pokazy. Najczęściej stosowanymi metodami podającymi są pogadanka, wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny i wykład problemowy. Natomiast jako metody poszukujące stosowane są: metoda ćwiczeniowa, dyskusja, metoda obserwacji, studium przypadku, projekt, esej, zadania, referat, giełda pomysłów, metoda laboratoryjna, metoda seminaryjna, pisemne prace domowe, rozwiązywanie zadań w grupach z podziałem na role. Metody kształcenia są zróżnicowane i odpowiednio dobrane do przedmiotów. Stwarzają one możliwość osiągnięcia przyjętych dla nich celów i efektów kształcenia. W ramach każdej z wymienionych grup metod dydaktycznych zawarte są działania przewidujące aktywizację studentów oraz wymóg samodzielnej ich pracy związanej z przygotowaniem się do zajęć dydaktycznych. Metody dydaktyczne stosowane na studiach pierwszego stopnia przygotowują w szczególności studentów do prowadzenia badań naukowych. Służą temu takie metody pracy ze studentami, jak: formułowanie problemów i dobór metod oraz narzędzi badawczych do ich rozwiązania, poszukiwanie, gromadzenie i analiza informacji, studia literaturowe, analizy przypadków, dyskusja problemowa, formułowanie wniosków, przygotowanie i prezentowanie opracowań. Proces kształcenia na studiach drugiego stopnia uwzględnia stosowanie metod dydaktycznych przygotowujących i włączających studentów do działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem studiów. Realizacji tego celu służy podejmowanie działalności badawczej w ramach 7 kół naukowych związanych z kierunkiem studiów oraz włączanie studentów do realizacji wybranych zadań w ramach projektów badawczych.

Szczególne rolę w przygotowaniu studentów do pracy naukowej odgrywa seminarium dyplomowe i magisterskie, w tym do: formułowania i analizy problemów badawczych, selekcji i odpowiedniego zastosowania metod i narzędzi badawczych, opracowania i prezentacji wyników badań, czego ostateczną weryfikacją jest przygotowanie, złożenie oraz obrona pracy dyplomowej.

Udokumentowaniem jakości badań prowadzonych przez studentów są liczne nagrody uzyskane za prace dyplomowe. Należy wymienić tu:

1. Wyróżnienie w 2015 r. za pracę magisterską, pt. „Finansowanie ubezpieczeń emerytalnych uprzywilejowanych grup zawodowych w Polsce” w XIV edycji Konkursu na najlepszą pracę doktorską, magisterską, licencjacką i podyplomową organizowanego przez Rzecznika Ubezpieczonych.
2. Wyróżnienie w konkursie na najlepsze prace z dziedziny rachunkowości organizowanym przez SKwP za pracę magisterską pt. *Czasopiśmiennictwo polskie z zakresu rachunkowości*, w 2015 roku.
3. Przyznanie I nagrody na konkursie im. Jerzego Kłaskały organizowanym przez Polską Federację Rynku Nieruchomości na najlepszą pracę magisterską za pracę pt. „*Odwrócony kredyt hipoteczny – kapitał pozyskany z nieruchomości: doświadczenia międzynarodowe i perspektywy dla polski*”, w 2012 roku.
4. Nagrodę im. Prof. Edwarda Wojciechowskiego w konkursie na najlepsze prace z dziedziny

rachunkowości organizowanym przez SKwP za pracę magisterską pt. „*Rachunkowość*” – *historia i współczesność*, w 2011 roku.

5. Nagrodę III stopnia w konkursie na najlepsze prace z dziedziny rachunkowości organizowanym przez SKwP za pracę magisterską pt. *Kalkulacja jednostkowego kosztu wyrobu gotowego z wykorzystaniem rachunku kosztów działań sterowanego czasem na przykładzie firmy produkcyjnej „Stelaz”*, w 2011 roku.

6. Nagrodę I stopnia im. Jerzego Sablika w konkursie na najlepsze prace z dziedziny rachunkowości organizowanym przez SKwP za pracę magisterską pt. *Pomiar i sprawozdawczość kapitału intelektualnego*, w 2010 roku.

7. Nagrodę II stopnia w konkursie na najlepsze prace z dziedziny rachunkowości organizowanym przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKwP) za pracę magisterską pt. *Segmenty działalności w sprawozdawczości finansowej polskich jednostek gospodarczych*, w 2009 roku.

8. Nagrodę III stopnia w konkursie na najlepsze prace z dziedziny rachunkowości organizowanym przez SKwP za pracę magisterską pt. *Marka w rachunkowości*, w 2009 roku.

Wydział zgłosił w roku 2015 kolejne prace magisterskie do prestiżowych konkursów na prace magisterskie. I tak trzy prace obronione w roku 2015 oczekują na rozstrzygnięcie konkursu na pracę magisterską o Nagrodę Prezesa Zarządu GPW pt. „Publiczny rynek kapitałowy”. Są to prace: Analiza elementów mikrostruktury wybranych rynków giełdowych (MICEX, NASDAQ, NYSE) z wykorzystaniem danych o ultrawysokiej częstotliwości”, wykorzystujące zaawansowaną metodykę badań: „Wpływ transakcji niesynchronicznych na zmienność stóp zwrotu”, „Taksonomiczna miara atrakcyjności inwestycji w akcje na przykładzie spółek notowanych na GPW w Warszawie”. Studenci biorący udział w pracach badawczych mają możliwość publikowania swoich efektów. Warunki do prowadzenia prac badawczych studenci mają również poprzez uczestnictwo w Kołach Naukowych. Działalność pięciu Kół Naukowych jest ściśle powiązana z zakresem merytorycznym kierunku *finanse i rachunkowość*. Koła od wielu lat organizują cykliczne konferencje o zasięgu ogólnopolskim a referaty wygłaszane przez studentów są publikowane co zostało przedstawione podczas wizytacji. Dla przykładu można tu wymienić takie jak: Ogólnopolska Konferencja Dni e-Biznesu która w roku 2015 ma już 7 edycję, cykliczne dwie kolejne konferencje, tj. Ogólnopolska Studencka Konferencja Adeptów Rachunkowości, Konferencja Rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki. Podczas wizytacji przedstawiono dorobek publikacyjny studentów kierunku *finanse i rachunkowość*.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że realizowane metody kształcenia pozwalają na samodzielne uczenie się poprzez analizę literatury, przygotowywanie się do ćwiczeń, a także poprzez realizację projektów i pracy dyplomowej. W Jednostce są realizowane aktywizujące formy pracy ze studentami, jakimi są prace projektowe w grupach, wystąpienia na seminariach, praca podczas ćwiczeń oraz praktyki. W opinii studentów realizowane przez prowadzących metody są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. Studenci studiów I i II stopnia są przygotowywani do prowadzenia badań oraz mają możliwość udziału w badaniach, co oceniają bardzo wysoko.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

Stacjonarne studia pierwszego stopnia trwają 3 lata (6 semestrów) i obejmują łączny wymiar 1800 godzin. Studia niestacjonarne pierwszego stopnia trwają także 3 lata (6 semestrów), a na realizację programu kształcenia przewidzianych jest 1080 godzin kontaktowych. Całkowity nakład pracy studenta mierzony punktami ECTS jest jednakowy dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych i wynosi 180 punktów. Nakład pracy studenta niezbędny dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia określony jest w sylabusach przedmiotów. Uwzględnia on godziny kontaktowe związane z udziałem w wykładach i ćwiczeniach oraz konsultacjach. Dla niektórych przedmiotów nie dokonano jednak podziału na te trzy formy kontaktu z nauczycielem akademickim (np. Mikroekonomia), czy nie uwzględniono konsultacji (np. Matematyka w finansach, Strategie finansowe przedsiębiorstw – konsultacje w odniesieniu do tych przedmiotów niewątpliwie są szczególnie istotnym elementem procesu kształcenia). Wymiar godzin kontaktowych jest wystarczający dla zapoznania studentów z treściami programowymi przewidzianymi dla danego przedmiotu oraz ukształtowania umiejętności i kompetencji społecznych ujętych w efektach kształcenia. Godziny konsultacji pozostają z reguły we właściwej proporcji do wymiaru godzin zajęć dydaktycznych i stwarzają studentom możliwość

wsparcia ze strony nauczycieli akademickich w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych. Dla niektórych przedmiotów zostały jednak określone w nierealistycznie wysokim z punktu widzenia praktycznego z nich korzystania wymiarze godzinowym (np. Bankowość wymiar konsultacji równy liczbie godzin wykładu). Pozostały nakład pracy studenta związany z realizacją efektów kształcenia obejmuje pracę indywidualną studenta związaną z przygotowaniem się do zajęć oraz przygotowanie się do zaliczenia przedmiotu. Nakład pracy studenta związany z realizacją zakładanych efektów kształcenia przewiduje jednakową liczbę godzin dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W związku z niższą liczbą godzin kontaktowych na studiach niestacjonarnych odpowiednio zróżnicowana jest jednak struktura podziału tych godzin – na studiach niestacjonarnych założony jest większy udział pracy własnej studenta.

Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają 2 lata (4 semestry), program kształcenia realizowany jest w łącznym wymiarze 765 godzin. Studia niestacjonarne drugiego stopnia trwają również 2 lata (4 semestry), a program kształcenia realizowany jest w ramach 445 godzin kontaktowych. Całkowity nakład pracy studenta mierzony punktami ECTS jest jednakowy dla obydwu form studiów i wynosi w każdym przypadku 120 punktów. Określenie przeciętnego nakładu pracy niezbędnego dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są na studiach drugiego stopnia oparte zostało na analogicznych zasadach, jak przedstawione powyżej dla studiów pierwszego stopnia.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

W ramach programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia została określona ogólna liczba punktów ECTS dla całych studiów, punkty dla poszczególnych przedmiotów, ich grup oraz obliczone wymagane wskaźniki struktury. Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia od 81 do 83 w zależności od specjalności, co stanowi 46-46 % ich łącznego wymiaru. Na studiach niestacjonarnych liczba ta wynosi w zależności od specjalności od 85,5 do 87,5, co stanowi odpowiednio 47,5-48,6 % ich łącznego wymiaru. Natomiast liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych jest jednakowa na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, ale z niewielkimi różnicami wynikającymi z wyboru specjalności i wynosi od 85 do 87, co stanowi odpowiednio 47,2-48,3 %. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, wynosi 63 na studiach pierwszego stopnia i 65 na studiach drugiego stopnia.

Programy kształcenia dla obydwu jego poziomów określają również minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczelnianych (8 na studiach pierwszego stopnia i 4 na studiach drugiego stopnia), liczbę punktów w ramach zajęć z obszarów humanistycznych (na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia co najmniej jeden przedmiot humanistyczny do wyboru za 2 punkty ECTS, filozofia na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia 5 punktów ECTS, na studiach drugiego stopnia program nie wskazuje imiennie takich przedmiotów, lecz zawiera informację o obowiązku dokonywania wyboru co najmniej jednego przedmiotu humanistycznego z grupy przedmiotów ogólnouczelnianych za 2 punkty ECTS), liczbę punktów ECTS z języka obcego oraz wychowania fizycznego na studiach pierwszego stopnia (na studiach drugiego stopnia nie ma wychowania fizycznego). Na studiach pierwszego stopnia ustalone zostały także punkty z praktyki zawodowej (4).

Wymiar procentowy liczby punktów ECTS, którą student studiów pierwszego stopnia uzyskuje na skutek wyboru modułów kształcenia wynosi 35,56%. Na studiach drugiego stopnia wymiar ten wynosi Procentowy udział liczby punktów ECTS, które student uzyskuje realizując moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych wynosi na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 85%, a na studiach niestacjonarnych 86,6 %.

Program kształcenia na studiach drugiego stopnia ustala liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje

na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich w sposób jednolity na studiach stacjonarnych w granicach od 61 do 65,5 w zależności od specjalności, co stanowi 50,8-54,6 % ich łącznego wymiaru. Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych jest jednakowa na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, wynosi w zależności od specjalności od 55 do 60, co stanowi odpowiednio 45,8-50,0 %.

Procentowy udział liczby punktów ECTS, które student uzyskuje realizując moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych wynosi na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 85%, a na studiach niestacjonarnych 86,6 %. Na studiach drugiego stopnia wskaźnik ten wynosi 95 %.

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

Programy kształcenia na ocenianym kierunku studiów mają konstrukcję modułową. Na studiach pierwszego stopnia program kształcenia obejmuje następujące grupy przedmiotów: Moduł kształcenia – przedmioty kształcenia ogólnego, Moduł kształcenia – przedmioty z zakresu treści podstawowych (240 godzin), Moduł kształcenia – przedmioty z zakresu treści kierunkowych (195 godzin), Moduł kształcenia – przedmioty pomocnicze kierunkowe (150 godzin), Moduł kształcenia dla specjalności. Na studiach pierwszego stopnia program kształcenia przewiduje realizację trzech specjalności, każdy w wymiarze 165 godzin: Finanse i bankowość, Rachunkowość oraz Zarządzanie finansami, co stwarza studentom odpowiednie możliwości wyboru kształcenia specjalnościowego.

Program kształcenia na studiach drugiego stopnia obejmuje następujące grupy przedmiotów: Moduł kształcenia – przedmioty z zakresu treści podstawowych, Moduł kształcenia – przedmioty z zakresu treści kierunkowych oraz Moduły kształcenia specjalnościowego. Oferowanych jest 5 modułów specjalnościowych: Doradztwo finansowe i finanse przedsiębiorstw, Inżynieria finansowa, Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi, Bankowość i ubezpieczenia, Rachunkowość i audyt finansowy. Stwarza to studentom dużą możliwość wyboru ścieżki rozwoju w zakresie kwalifikacji zawodowych. Student może dokonywać wyboru następujących przedmiotów: modułu przedmiotów specjalnościowych, seminarium dyplomowego, przedmiotów ogólnouczelnianych, wychowania fizycznego i języka obcego. Wybór dotyczący języka obcego polega przy tym na wyborze poziomu nauczania w ramach języka angielskiego. Podstawowe znaczenie posiada możliwość wyboru specjalności.

Wymiar procentowy liczby punktów ECTS, którą student studiów pierwszego stopnia uzyskuje na skutek wyboru modułów kształcenia wynosi 35,56%. Na studiach drugiego stopnia wymiar ten wynosi 66,67 %.

Studenci podkreślili, iż mogą wybrać zajęcia ogólnouczelniane realizowane przez inne Wydziały UMK w Toruniu, które stanowią łącznie 8 punktów ECTS do wyboru. Natomiast w ich opinii wybór poziomu kształcenia językowego nie jest typowym wyborem zajęć, a jedynie stopnia zaawansowania językowego. Studenci mogą zapisywać się na moduły kształcenia, przedmioty i specjalności przez system USOS, co oceniają bardzo pozytywnie.

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

Formy zajęć, w jakich są prowadzone poszczególne przedmioty, zostały określone w planach studiów. Natomiast w sylabusach przedmiotów forma zajęć nie jest podana wprost. Można na ten temat pośrednio uzyskać informację na podstawie opisu treści programowych lub kalkulacji nakładu pracy studenta. Dla niektórych przedmiotów w ramach określania nakładu pracy nie podano jednak

podziału na wykład i ćwiczenia (np. Mikroekonomia).

W planach studiów obowiązujących od roku akademickiego 2015/2016 na studiach pierwszego stopnia zajęcia prowadzone w formach aktywnych stanowią 50,8 %, a na studiach niestacjonarnych 51,4 %. Natomiast na studiach drugiego stopnia udział ten wynosi odpowiednio 49% i 47%. Takie proporcja form zajęć są prawidłowe z punktu widzenia możliwości realizacji założonych efektów kształcenia na kierunku studiów o profilu praktycznym.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku z różnym rozkładem w trakcie dnia, przy zachowaniu jednak wyraźnej koncentracji w godzinach przedpołudniowych. Większość wykładów odbywa się w wymiarze dwóch jednostek lekcyjnych z 10-minutowymi przerwami pomiędzy nimi.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w ramach zjazdów sobotnio-niedzielnymi. W trakcie semestru odbywa się 10-15 zjazdów, w zależności od roku studiów i związanej z tym liczbą godzin zajęć. Zajęcia odbywają się z reguły w godzinach 8.00-16.30. Wykłady z poszczególnych przedmiotów odbywają się w ramach dwóch bądź czterech jednostek dydaktycznych, a ćwiczenia w wymiarze dwóch jednostek dydaktycznych. Po dwóch jednostkach dydaktycznych organizowane są przerwy.

Liczebność grup studenckich ustalana jest w oparciu o następujące zasady: na wykładach liczba słuchaczy nie jest limitowana. Liczba dostępnych miejsc w salach wykładowych przewyższa liczbę studentów będących słuchaczami danego kierunku. Liczebność grup ćwiczeniowych i laboratoryjnych ograniczona jest do 30 osób, na zajęciach z języków obcych do 25 osób. Grupy seminaryjne nie mogą być liczniejsze niż 12 osób. W uzasadnionych przypadkach liczba ta jest zwiększana za zgodą prowadzącego do 15 osób. Przyjęte w jednostce maksymalne liczebności stwarzają możliwość osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość spełniają warunki określone przepisami prawa w aspekcie udziału zajęć realizowanych bez bezpośredniego udziału nauczyciela, zapewnienia komunikacji prowadzącego ze studentami oraz organizacji weryfikacji efektów kształcenia.

Na kierunku *finanse i rachunkowość* studenci realizują program studiów przez wykłady, ćwiczenia, seminaria, lektoraty i praktyki. Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że w ich opinii jest zbyt dużo wykładów, a za mało ćwiczeń. Woleliby, aby kosztem wykładów odbywało się więcej zajęć ćwiczeniowych, gdzie mogliby zdobyć więcej umiejętności. W ich opinii liczebność grup jest odpowiednia i pozwala na osiągnięcie wszystkich zamierzonych efektów kształcenia. W jednostce są realizowane metody kształcenia na odległość. Są realizowane całe przedmioty oraz ich części poprzez platformę Moodle. Na platformie są udostępniane materiały, z którymi studenci mogą zapoznać się przez cały okres trwania kursu lub w określonym wcześniej przez prowadzącego terminie. Studenci przed rozpoczęciem korzystania z technik nauczania na odległość są zapoznawani z systemem. Stosowane kursy e-learningowe studenci oceniają pozytywnie.

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

W programie studiów pierwszego stopnia, zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, zostały ujęte praktyki zawodowe w wymiarze 4 tygodni odpowiadającym 160 godzin dydaktycznym. Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów określiła efekty kształcenia odnoszące się do praktyk. Ich organizacja odbywa się na zasadach przyjętych przez Radę Wydziału. Określono w nich w szczególności cele praktyk związane z nabywaniem umiejętności zawodowych oraz poszerzaniem wiedzy użytecznej w praktyce. Charakter odbywanych przez studentów praktyk, w myśl przyjętych zasad, powinien być zgodny z profilem kierunku studiów. Organizacja praktyk, nadzór nad nimi oraz zaliczanie praktyk podporządkowane są realizacji ich celów i efektów kształcenia. Miejsca praktyk mogą być wybierane przez studentów bądź korzystają oni z oferty Uczelni. Wydział regularnie współpracuje z 20 podmiotami w zakresie organizacji praktyk oraz z 10 w formie doraźnej. W większości przypadków studenci odbywają praktyki w samodzielnie wybranych

przez siebie jednostkach. Dopuszczalne jest zaliczanie praktyk na podstawie różnego rodzaju aktywności o charakterze naukowym i organizacyjnym, jak również prowadzenia własnej działalności gospodarczej i zatrudnienia najemnego. Weryfikacja efektów kształcenia przewidzianych dla praktyk dokonywana jest przez kierownika praktyk w oparciu o kartę oceny praktyki studenckiej wystawioną przez zakład pracy, w którym miała miejsce praktyka bądź inną odpowiednią dokumentację.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA poinformowali, że w większości przypadków sami poszukują firm, w których realizują praktykę zawodową, natomiast Uczelnia zapewnia możliwość wyboru firmy lub instytucji za pomocą koordynatora ds. praktyk. W ich opinii organizacja roku akademickiego oraz sesje egzaminacyjne są tak ułożone, że sprzyjają procesowi dydaktycznemu.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi Uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Wdrożenie na ocenianym kierunku studiów systemu ECTS umożliwia studentom realizowanie zindywidualizowanych programów kształcenia, a także kontynuowanie nauki w innych Uczelniach polskich i zagranicznych. Program studiów ocenianego kierunku nie zawiera (poza lektoratem) zajęć prowadzonych w języku obcym. W ramach studiów odbywanych na macierzystym Wydziale studenci mogą uczestniczyć w wykładach ogólnouczelnianych w językach obcych i na innych kierunkach studiów. Prowadzenie specjalności w języku obcym jest dopiero przedmiotem planów rozwoju kierunku.

Studenci mają również możliwość odbywania jedno- lub dwusemestralnych studiów zagranicznych w ramach europejskiego programu ERASMUS+. Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oferuje w jego ramach zajęcia w języku angielskim dla uczestników wymiany międzynarodowej. Na rok akademicki 2015/2016 oferta ta obejmuje 9 przedmiotów z zakresu prawa gospodarczego, ekonomii, finansów, zarządzania, metod ilościowych. Przedmioty te mają wymiar godzinowy od 15 do 45. Jednostka nie prowadzi studiów wspólnie z zagranicznymi Uczelniami lub instytucjami naukowymi.

W opinii studentów, na studiach I stopnia jest możliwość wyboru przedmiotów prowadzonych w języku angielskim z puli przedmiotów ogólnouczelnianych. Prowadzenie i jakość tych przedmiotów studenci ocenili bardzo pozytywnie. Na studiach II stopnia w niektórych specjalnościach są realizowane przedmioty w języku angielskim. Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że w ramach lektoratu mają do wyboru tylko jeden język obcy – język angielski. W ich opinii jest to niewłaściwie i uważają, że powinni mieć więcej języków obcych do wyboru, ponieważ nie mają szansy na nauczenie się dodatkowych języków przydatnych w pracy zawodowej.

W Jednostce niektóre przedmioty są realizowane w języku angielskim, natomiast w ramach lektoratu można wybrać tylko jeden język obcy.

Zespół oceniający zaleca zwiększenie internacjonalizacji procesu kształcenia

2. Ocena spełnienia kryterium 1.5 z uwzględnieniem kryteriów od 1.5.1. do 1.5.9 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku studiów.

Metody kształcenia stosowane na ocenianym kierunku umożliwiają i skłaniają do samodzielnego uczenia się studentów. W odpowiednim zakresie stosowane są aktywizujące formy pracy ze studentami co zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Studenci studiów pierwszego stopnia są przygotowani do prowadzenia badań. Studenci studiów drugiego stopnia włączani są do prowadzenia badań związanych z ocenianym kierunkiem co potwierdzają liczne publikacje oraz nagrody konkursowe prac magisterskich prezentujących efekty badawcze.

Określony w programach kształcenia czas jego trwania umożliwia realizację treści programowych. Jest on dostosowany do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinach nauki związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby

punktów ECTS.

Program kształcenia zachowuje pełną elastyczność oferując studentom zajęcia do wyboru w wymiarze przekraczającym wymagany udział umożliwiając studentom rozwój zainteresowań naukowych i zawodowych. Uznając rolę języka angielskiego w nabyciu kompetencji w ramach kierunku *finanse i rachunkowość* zespół oceniający zaleca rozważenie wprowadzenia wyboru języka obcego.

Dobór form zajęć dydaktycznych, ich organizacja, liczebność grup, proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.

Na ocenianym kierunku kształcenia o ogólnoakademickim profilu kształcenia wprowadzenie praktyki zawodowej należy uznać jako wyróżniający element pozwalający na dobre powiązanie programu z otoczeniem gospodarczym. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji. Zapewniła właściwą organizację praktyk, w tym dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku

Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia poprzez ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych oraz ofertę części przedmiotów ogólnouniwersyteckich w języku angielskim.

1.6 Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1. Opis stanu faktycznego

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

Rekrutacja na pierwszy rok studiów odbywa się w oparciu o uchwały Senatu określające warunki i tryb rekrutacji kandydatów. Odrębna uchwała określa szczegółowe zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad i konkursów ogólnopolskich oraz osób posiadających osiągnięcia sportowe. Rekrutację na studia przeprowadza i decyzje w sprawach przyjęcia na studia podejmuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora. Do postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia dopuszczona jest osoba, która posiada polskie świadectwo dojrzałości uzyskane w trybie tzw. „nowej matury” lub w trybie tzw. „starej matury” bądź dyplom IB bądź EB bądź świadectwo ukończenia szkoły lub świadectwo maturalne wydane za granicą uznane za równorzędne polskiemu świadectwu dojrzałości. Natomiast do postępowania rekrutacyjnego na studia drugiego stopnia może być dopuszczona osoba, która posiada dyplom licencjata, inżyniera, magistra lub równorzędny.

Kwalifikacja kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia odbywa się na podstawie wyników egzaminu maturalnego/ocen ze świadectwa dojrzałości. Natomiast kwalifikacja na studia drugiego stopnia przeprowadzana jest na podstawie ocen z dyplomu ukończenia studiów. Oceny przeliczane są na punkty i stanowią podstawę do sporządzenia list rankingowych. Kandydaci są przyjmowani do wysokości limitu ustalonego dla danego kierunku, poziomu i formy studiów. Przy kwalifikacji kandydatów na studia stacjonarne pierwszego stopnia na ocenianym kierunku studiów brane są po uwagę oceny z matematyki albo historii albo geografii albo wiedzy o społeczeństwie oraz z nowożytnego języka obcego. Zasady naboru kandydatów na oceniany kierunek studiów pozwalają na ich dobór uwzględniający wiedzę i umiejętności niezbędne do kształcenia na poziomie wyższym. Natomiast na studia niestacjonarne kandydaci przyjmowani są na podstawie złożenia dokumentów, co nie spełnia wskazanego powyżej kryterium doboru. Stosowane w Uczelni zasady zapewniają równy dostęp do studiów wszystkim kandydatom.

W rekrutacji na studia I stopnia przewiduje się także przyjęcie poza postępowaniem kwalifikacyjnym z maksymalną liczbą punktów w rankingu, laureatów i finalistów ogólnopolskich konkursów oraz olimpiad przedmiotowych, co precyzuje Uchwała nr 37 Senatu UMK z dnia 25 marca 2014 r.

Podczas wizytacji stwierdzono, że zasady są przejrzyste i transparentne oraz uwzględniają zasadę równych szans. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie wyrazili się na temat liczby przyjmowanych studentów. Ich zdaniem ta liczba jest odpowiednia do potencjału dydaktycznego jednostki.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.5 z uwzględnieniem kryteriów od 1.5.1. do 1.5.9

3. Uzasadnienie oceny

Ocena spełnienia kryterium 6.1.. w pełni

Uzasadnienie oceny

Jednostka prowadzi nabór kandydatów na studia stacjonarne w oparciu o kwalifikację opartą na wynikach uzyskanych w ramach poprzednich poziomów kształcenia.

Zasady i tryb rekrutacji są przejrzyste i zrozumiałe oraz ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni. Zasady uwzględniają zasadę równych szans.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

W 2015 r. Senat UMK przyjął uchwałę w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Ma ona zastosowanie do potwierdzania efektów uczenia się w oparciu o formalny proces weryfikacji posiadanych efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz uczenia się niezorganizowanego instytucjonalnie. Jednostką organizacyjną Uczelni zajmującą się czynnościami administracyjnymi w zakresie potwierdzania efektów uczenia się jest Uniwersyteckie Centrum Edukacji Całozyciowej Walidacji. Decyzję w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się podejmuje dziekan na wniosek Wydziałowej komisji ds. potwierdzania efektów uczenia. Efekty uczenia potwierdzane są na wniosek osób, które ubiegają się o przyjęcie na studia bądź na kolejny rok studiów. W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się Uczelnia może zaliczyć wnioskodawcy nie więcej niż 50 % punktów ECTS ujętych w programie kształcenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.6.1 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Uczelnia wprowadziła rozwiązania stanowiące podstawę do potwierdzania efektów uczenia się.

1.7 System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

Max. 2700 znaków ze (spacjami)

1. Opis stanu faktycznego

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1. Opis stanu faktycznego

Metody sprawdzania i kryteria oceny efektów kształcenia określone są w sylabusie każdego przedmiotu. Są one określone z uwzględnieniem form zajęć prowadzonych w ramach danego przedmiotu. Metody te wymienione są wraz ze wskazaniem stopnia, w jakim weryfikują one realizację efektów przedmiotowych. Zaliczanie przedmiotów odbywa się w oparciu o egzaminy pisemne oparte na pytaniach opisowych lub testowych oraz egzaminy ustne. Dla niektórych przedmiotów podano, że warunkiem zdania egzaminu jest uzyskanie określonej liczby punktów (np. 50 bądź 60%). Dla większości przedmiotów brak jest określenia takich kryteriów weryfikacji. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia ćwiczeń. Efekty kształcenia przewidziane dla ćwiczeń weryfikowane są w oparciu o kolokwia pisemne, prezentacje, przygotowanie do zajęć i aktywność na nich. Dla niektórych przedmiotów przyjęto, że egzamin weryfikuje jedynie wiedzę, a zaliczenie ćwiczeń jedynie umiejętności określone w efektach kształcenia. Dla innych z kolei podano jako formę zaliczenia wykładu egzamin, nie podając żadnych informacji o jego formie i kryteriach oceny. Na

podstawie informacji zawartych w sylabusach przedmiotów dotyczących metod sprawdzania realizacji efektów kształcenia oraz analizy prac egzaminacyjnych i etapowych można stwierdzić, że stosowany na ocenianym kierunku studiów system weryfikacji tych efektów jest adekwatny do zakładanych efektów. Pozwalają one w szczególności na sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań i kompetencji społecznych niezbędnych do prowadzenia działalności badawczej. Dokonuje się to poprzez ocenę stopnia realizacji zadań stawianych studentom w zakresie formułowania problemów badawczych, gromadzenia materiałów, analizy danych, przygotowywania projektów i ich prezentacji.

Stosowanie w ramach ćwiczeń do weryfikacji zakładanych efektów kształcenia oceny aktywności, wykonywania zadań, przygotowania projektów i innych form weryfikacji stosowanych w trakcie semestru mobilizuje studentów do uczenia się i sprzyja skutecznemu sprawdzaniu i ocenie osiągania zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w odniesieniu do umiejętności i kompetencji społecznych.

Istotnym elementem procesu kształcenia jest seminarium dyplomowe i przygotowywana na nim praca dyplomowa. Pozwala ona na integrację wiedzy i umiejętności z wielu przedmiotów i kształtowanie kompetencji istotnych w szczególności w aspekcie prowadzenia działalności badawczej. Praca dyplomowa jest zgodnie z wymaganiami stawianymi przez Regulamin studiów UMK samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia naukowego prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z danym kierunkiem studiów, poziomem i profilem kształcenia oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Opiekunem pracy dyplomowej na studiach drugiego stopnia jest co do zasady nauczyciel akademicki posiadający tytuł profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, a pracy dyplomowej na studiach pierwszego stopnia również nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora. Oceny pracy dyplomowej dokonuje opiekun i wyznaczony przez dziekana recenzent, którym może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana. W skład komisji wchodzi co najmniej trzy osoby, w tym opiekun i recenzent. Komisji przewodniczy dziekan lub prodziekan, albo powołany przez dziekana nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień doktora. Zasadność weryfikacji końcowych efektów kształcenia potwierdzają liczne nagrody studentów w konkursach prac magisterskich.

W opinii studentów stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia takie jak egzaminy, kolokwia, prace przejściowe i odpowiedzi ustne są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia i wspomagają studentów w procesie uczenia się. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie wyrazili się na temat stosowanych metod i stwierdzili, że umożliwiają ocenę stopnia osiągnięcia wiedzy i umiejętności badawczych potrzebnych do działalności badawczej. W ich ocenie ww. metody pozwalają na pełną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Podczas realizacji pracy dyplomowej nad realizacją założonych efektów kształcenia i ich weryfikacją czuwa opiekun pracy dyplomowej poprzez konsultacje oraz seminaria dyplomowe.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.7.1 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Stosowane na ocenianym kierunku studiów metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. Umożliwiają one skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego stanowiących podstawowy element przygotowujący do prowadzenia badań naukowych. Recenzje prac dyplomowych są rozwinięte w szczególności w zakresie oceny merytorycznej, przygotowywane w formie elektronicznej w systemie USOS i dostępne dla dyplomantów. Egzamin dyplomowy weryfikuje wskazane efekty kształcenia związane z seminarium. Zasadność weryfikacji końcowych efektów kształcenia potwierdzają liczne nagrody studentów w konkursach prac magisterskich.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Opis stanu faktycznego

Całościowa regulacja systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia zawarte jest w Regulaminie studiów. Określa on zasady sprawdzania stopnia realizacji założonych efektów kształcenia i kompetencje osób za ten proces odpowiedzialnych, terminy przeprowadzania egzaminów, prawa studentów związane z zaliczeniami przedmiotów i egzaminami, konsekwencje braku uzyskania zaliczenia bądź nie zdania egzaminu, skalę stosowanych ocen. Zasady te uzupełnione o ustalenia szczegółowe podane w sylabusie każdego przedmiotu tworzą spójny i przejrzysty system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia odpowiadający rozwiązaniom powszechnie stosowanym w krajowym szkolnictwie wyższym. Dla przedmiotów prowadzonych z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość każdy pracownik podejmujący się prowadzenia zajęć w taki sposób zobligowany jest do ukończenia szkolenia w tym zakresie. Wykorzystanie platformy Moodle do kształcenia na odległość oraz możliwość zindywidualizowanego kontaktu ze studentami za jej pomocą pozwala na przeprowadzanie egzaminów i zaliczeń, a także weryfikacji efektów kształcenia na podstawie otrzymanych przez Internet zindywidualizowanych informacji od studentów. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia zapewnia wiarygodność i porównywalność ocen oraz łatwy dostęp do nich ze strony studentów poprzez USOS.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie wyrazili się na temat systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Informacje nt. oceniania znajdują się w Sylabusach na stronie internetowej Uczelni oraz w systemie USOS. Jest on przejrzysty i zrozumiały oraz zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania. Ponadto zasady zaliczania zajęć są przedstawiane przez prowadzących na pierwszych zajęciach i są konsekwentnie realizowane przez cały semestr. W przypadku przedmiotów, które są prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są stosowane metody sprawdzania osiągnięcia efektów kształcenia z wykorzystaniem tych metod za pomocą platformy Moodle. Są również przedmioty, które częściowo są prowadzone stacjonarnie, a częściowo na odległość, gdzie część weryfikacji efektów kształcenia odbywa się przez platformę elektroniczną.

2. Ocena spełnienia kryterium 1.7.2 – w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Stosowany na ocenianym kierunku studiów system sprawdzania i oceniania w pełni umożliwia monitorowanie postępów studentów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez nich przyjętych dla kierunku efektów kształcenia. Jest on przejrzysty, spójny i wiarygodny.

W opinii studentów system jest rzetelny i zrozumiały oraz skutecznie egzekwowany. Informacje nt. weryfikacji efektów kształcenia są dostępne na stronie internetowej, w systemie USOS oraz są przedstawiane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze. Istnieje również system weryfikacji uwzględniający metody i techniki kształcenia na odległość.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 2 - wyróżniająco

Kadra prowadząca zajęcia na studiach I i II stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość* posiada dorobek naukowy ściśle związany z przedmiotowymi i kierunkowymi efektami kształcenia oraz doświadczenie eksperckie w sektorze finansowym. Obsada zajęć ściśle przestrzega zasady zgodności dorobku naukowego prowadzącego zajęcia z dyscypliną naukową, z której wywodzi się prowadzony przedmiot. Kadra akademicka stanowiąca minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość* posiada kwalifikacje naukowe wyraźnie zorientowane na potrzeby kształcenia, jak i prowadzenia badań naukowych oraz zapewniające rozwój kierunku. Spośród 30 osób zaliczonych do minimum kadrowego, 27 posiada dorobek naukowy w dyscyplinie naukowej finanse. Bardzo bogaty, znaczący i aktualny dorobek naukowy osób z minimum kadrowego pokrywa bardzo szerokie spektrum zagadnień związanych z realizacją procesu dydaktycznego na kierunku *finanse i rachunkowość*. Dorobek naukowy kadry akademickiej publikowany jest w monografiach, artykułach w prestiżowych czasopismach krajowych i zagranicznych, w tym w czasopismach z tzw. „listy filadelfijskiej”.

Nauczyciele akademicy są członkami towarzystw i organizacji naukowych (jak np. Komitet Nauk o Finansach PAN), w tym branżowych, związanych z sektorem finansów. Polityka kadrowa wspiera

rozwój naukowy i kompetencje dydaktyczne kadry akademickiej. Awanse naukowe odbywają się w drodze konkursowej, co zapewnia właściwy dobór kadry akademickiej. Zakres badań naukowych jest ściśle powiązany z zakresem programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Studenci biorą udział w projektach naukowych, studenckich konferencjach naukowych, w tym organizowanych przez Koła Naukowe Wydziału, a także publikują efekty swoich badań. Efekty badań naukowych wykorzystywane są do aktualizacji treści kształcenia, oferowania nowych przedmiotów do wyboru, procesu dyplomowania, włączania do projektów naukowych studentów.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 2

Dalszy rozwój kadry akademickiej, w szczególności w uzyskiwaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie finanse, stworzenie możliwości dla rozwoju aktywności kadry naukowej w zakresie aplikowania o granty w NCN i NCBiR, szersze uwzględnienie w ocenie kadry innowacyjności procesu dydaktycznego.

2.1 Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania przedstawił do minimum kadrowego 30 nauczycieli akademickich, w tym pięć osób z tytułem naukowym profesora, 6 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 19 doktorów. Analiza dorobku naukowego wskazuje, iż wszystkie proponowane do minimum kadrowego osoby posiadają dorobek naukowy w dyscyplinach, w których określono efekty kształcenia, a więc w takich dyscyplinach jak: finanse, ekonomia i nauki o zarządzaniu oraz w dziedzinie nauk prawnych, dyscyplina -prawo. W składzie minimum kadrowego dominują osoby, których dorobek naukowy należy do dyscypliny finanse - 27 osób. Jedna osoba posiada dorobek w dyscyplinie naukowej prawo, a dwie w dyscyplinie ekonomia. Wśród tych 27 osób, 2 osoby posiadają dorobek zarówno w finansach, jak i ekonomii oraz dwie częściowo w finansach i w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe obejmuje takie zagadnienia jak: bankowość, bankowość elektroniczna, rynek finansowy, ryzyko inwestycyjne, instrumenty finansowe, credit rating, rachunkowość, rachunkowość zarządcza, rachunek kosztów, kredyt hipoteczny, ocena kondycji finansowej przedsiębiorstw, systemy emerytalne, ubezpieczenia, zarządzanie finansami przedsiębiorstw, ryzyko walutowe, zarządzanie instytucjami kredytowymi, fundusze inwestycyjne, instrumenty pochodne, rachunkowość kapitału intelektualnego, rachunkowość finansowa, analiza finansowa, zarządzanie płynnością, rewizja sprawozdań finansowych, podatki, wycena elementów sprawozdań finansowych, etyka w rachunkowości, kontrakty opcyjne, inżynieria finansowa, wycena opcji, ekonometria finansowa. Spektrum dorobku naukowego osób minimum kadrowego pokrywa bardzo szeroki zakres kierunku *finanse i rachunkowość*. Osoby reprezentujące pozostałe dyscypliny to jest ekonomia i prawo w swoim dorobku podkreślają wyraźny związek z dyscypliną finanse, bowiem przedstawiciele dyscypliny ekonomia mają dorobek naukowy z zakresu prognozowania zjawisk ekonomicznych w tym finansowych, audytu biznesowego, modelowania niestacjonarnych procesów ekonomicznych, społecznej odpowiedzialności biznesu. Osoba reprezentująca dziedzinę nauk prawnych posiada dorobek naukowy w zakresie prawa prywatnego. Dorobek naukowy nauczycieli stanowiących minimum kadrowe kierunku *finanse i rachunkowość* publikowany jest w licznych monografiach, artykułach w prestiżowych czasopismach krajowych i zagranicznych w tym w czasopismach z tzw. : „listy filadelfijskiej”.

Wysoką pozycję naukową części kadry podkreśla udział w prestiżowych towarzystwach i organizacjach naukowych jak: Komitet Nauk o finansach Polskiej Akademii Nauk, Komitet Statystyki i Ekonometrii PAN, Polskie Stowarzyszenie Finansów i Bankowości, Stowarzyszenie na rzecz zrównoważonego rozwoju, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Krajowa Izba Biegłych Rewidentów w tym komisji egzaminacyjnej na biegłych rewidentów, a także w zagranicznych towarzystwach jak np.: EBES.

Wszystkie osoby stanowiące minimum kadrowe są w Uczelni zatrudnione od wielu lat i realizują

odpowiednią, określoną przepisami prawa liczbę godzin dydaktycznych. Osoby te mają duże doświadczenie dydaktyczne, kilku zostało bardzo wysoko ocenionych w organizowanych przez studentów plebiscytach na najlepszych nauczycieli akademickich.

Zatem Wydział spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku *finanse i rachunkowość*, przekraczając znacznie wymogi określone przepisami prawa.

Relacja liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wynosi (1380:30) 1:46, co w świetle relacji określonej w przepisach prawa (1: 120) jest dla jakości procesu dydaktycznego bardzo korzystne.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.1 wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Kadra akademicka stanowiąca minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość* posiada kwalifikacje naukowe wyraźnie zorientowane na potrzeby kształcenia, jak i prowadzenia badań naukowych oraz zapewniające rozwój kierunku. Spośród 30 osób zaliczonych do minimum kadrowego, aż 27 posiada dorobek naukowy w dyscyplinie naukowej finanse, a pozostałe w dyscyplinach ekonomia i prawo. Bardzo bogaty, znaczący i aktualny dorobek naukowy osób z minimum kadrowego pokrywa bardzo szerokie spektrum zagadnień dyscypliny finanse związanych z realizacją procesu dydaktycznego na wizytowanym kierunku. Dorobek naukowy nauczycieli stanowiących minimum kadrowe kierunku *finanse i rachunkowość* publikowany jest w licznych monografiach, artykułach w prestiżowych czasopismach krajowych i zagranicznych w tym w czasopismach z tzw. „listy filadelfijskiej”.

Wiele osób z minimum kadrowego jest członkami prestiżowych towarzystw i organizacji naukowych, w tym branżowych związanych z sektorem finansów. Osoby te mają duże doświadczenie dydaktyczne, kilku zostało bardzo wysoko ocenionych w organizowanych przez studentów plebiscytach na najlepszych nauczycieli akademickich.

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

1. Opis stanu faktycznego

Zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I stopnia prowadzi 58 osób, w tym 6 z tytułem naukowym profesora, 8 z stopniem naukowym doktora habilitowanego, 34 doktorów i 10 magistrów. Wszystkie osoby reprezentują poprzez swój dorobek naukowy dziedzinę nauk ekonomicznych, jedna dziedzinę nauk prawnych, dyscyplinę prawo. Osoby prowadzące zajęcia, posiadające stopnie i tytuły naukowe reprezentują dyscypliny naukowe jak: finanse - 28 osób, nauki o zarządzaniu - 11 osób, – ekonomia - 10 osób. Na studiach II stopnia zajęcia prowadzi 38 osób, w tym 6 osób z tytułem naukowym profesora, 5 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 18 doktorów i 9 osób z wykształceniem magisterskim. Kadra profesorów i doktorów habilitowanych oraz doktorów prowadząca zajęcia na studiach II stopnia kierunku *finanse i rachunkowość* swoim dorobkiem naukowym reprezentuje takie dyscypliny naukowe jak finanse - 26 osób, nauki o zarządzaniu - 2 osoby i ekonomia - 1 osoba. Osoby z wykształceniem magisterskim zarówno prowadzące zajęcia na studiach I, jak i II stopnia to są doktoranci, a jedna osoba z wykształceniem pedagogicznym posiada uprawnienia w zakresie doradztwa personalnego. Osoby te prowadzą szeroko zakrojone badania naukowe, co znajduje potwierdzenie w aktualnym dorobku publikacyjnym. Znacząca część kadry posiada doświadczenie zawodowe gdyż mają uprawnienia biegłych rewidentów, celne, są audytorami finansowymi, są ekspertami w zakresie rynku nieruchomości, członkami rad nadzorczych, sędziami sądu gospodarczego, biegłymi sądowymi w zakresie rachunkowości i finansów, urzędnikami służby cywilnej, co dla kierunku *finanse i rachunkowość* o wyraźnym zarysowaniu zawodowym i oczekiwaniach rynku pracy, ma bardzo istotne znaczenie. Przegląd, podczas wizytacji, dorobku naukowego kadry akademickiej prowadzącej zajęcia potwierdza, iż zajęcia powierzane są osobom, których dorobek naukowy, jak również doświadczenie eksperckie, jest ściśle związany z zakresem prowadzonego przedmiotu i z dyscypliną naukową, z której dany przedmiot się wywodzi. Kadra posiada doświadczenie w zakresie prowadzenia badań naukowych, jak i dydaktyczne. Doktoranci prowadzący zajęcia znajdują się pod opieką dydaktyczną Kierowników Katedr i swoich

promotorów.

Kadra wykorzystująca techniki kształcenia na odległość, w tym platformę Moodle jest wspomagana metodologicznie przez pracowników Centrum Nowoczesnych Technologii co wyraźnie podkreślano na spotkaniu zespołu oceniającego z kadrami akademicką.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.2 wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Kadra prowadząca zajęcia na studiach I i II stopnia na kierunku *finanse i rachunkowość* posiada dorobek naukowy ściśle związany z przedmiotowymi i kierunkowymi efektami kształcenia. Przeważająca część kadry akademickiej posiada dorobek naukowy z zakresu dyscypliny finanse oraz doświadczenie eksperckie w sektorze finansowym. Obsada zajęć ściśle przestrzega zasady zgodności dorobku naukowego prowadzącego zajęcia z dyscypliną naukową, z której wywodzi się prowadzony przedmiot. Kadra akademicka zarówno w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, jak i doktorów związana z kierunkiem *finanse i rachunkowość* posiada doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Doktoranci prowadzący zajęcia znajdują się pod opieką dydaktyczną Kierowników Katedr i swoich promotorów.

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Opis stanu faktycznego

Polityka kadrowa realizowana na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania podporządkowana jest Uchwale Senatu UMK z dnia 22 stycznia 2013 r. Rozwój kadry, a w tym awanse naukowe i zatrudnianie nowych pracowników odbywają się wyłącznie drogą konkursową przy jasno sformułowanych i upowszechnionych. Natomiast przedłużenie umowy w ramach wyznaczonych przepisami prawa okresów następuje po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Wydziału, która bierze pod uwagę perspektywę rozwoju naukowego oraz prace dydaktyczne. Istotnym instrumentem polityki kadrowej jest okresowa ocena nauczycieli akademickich prowadzona zgodnie z regulacjami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W ocenie tej uwzględnia się dorobek naukowy i dydaktyczny w tym opinie studentów. W ramach polityki kadrowej Wydział wspiera rozwój naukowy kadry poprzez finansowanie udziału w prestiżowych w znaczących dla kierunku *finanse i rachunkowość* konferencjach naukowych. Za wybitną działalność naukową i dydaktyczną, jak i organizacyjną pracownicy otrzymują nagrody Rektora. Nagrody te przyznawane są według upowszechnionych kryteriów. Dla młodych pracowników nauki przewidziane są granty badawcze na realizację projektów naukowych. Pracownicy naukowcy otrzymują też dofinansowanie na udział w znaczących i prestiżowych konferencjach międzynarodowych. Uczelnia wspiera rozwój kompetencji dydaktycznych poprzez np. szkolenia do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem platformy Moodle, co zostało wyraźnie podkreślone na spotkaniu zespołu oceniającego z kadrami akademicką. Ponadto Wydział w swojej polityce kadrowej zakłada stałe rozszerzanie uprawnień do nadawania stopni i tytułów naukowych, co np. w przypadku uzyskania uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora w dyscyplinie finanse umożliwia rozwój naukowy młodych pracowników Wydziału.

Bardzo efektywnym narzędziem wspomagającym politykę kadrową jest specjalne narzędzie informatyczne Baza Aktywności Pracowników Wydziału. Baza jest wyposażona w przyjazną dla użytkownika aplikację internetową do wprowadzania informacji, obejmujących czternaście części tematycznych (zakładek), w których pracownicy zamieszczają między innymi informacje na temat publikacji, seminariów i konferencji, projektów badawczych, praktyk i staży, prowadzonych zajęć dydaktycznych, promotorstwa i recenzji, pełnionych funkcji, działalności na rzecz Wydziału, otrzymanych nagród i wyróżnień, sukcesów dydaktycznych, różnych form podnoszenia własnych kwalifikacji oraz innych czynności zawodowych. Pracownicy zobligowani są na bieżąco aktualizować ww. narzędzie. Co umożliwia regularny monitoring i ewaluację dorobku naukowego pracowników Wydziału.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.3 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Polityka kadrowa wspiera rozwój naukowy i kompetencje dydaktyczne kadry akademickiej. Awanse naukowe odbywają się w drodze konkursowej, co zapewnia właściwy dobór kadry akademickiej.

Wydział wspiera finansowo nauczycieli akademickich w zakresie udziału w prestiżowych konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Zespół oceniający zaleca stworzenie większych możliwości dla zwiększenia aktywności kadry akademickiej w zakresie aplikowania o granty naukowe w NCN i NCBiR

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszaram kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

1. *Opis stanu faktycznego*

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania prowadzi szerokie badania naukowe w zakresie dyscypliny finanse jako wiodącej dyscypliny, w której określono efekty kształcenia, a także w dyscyplinach wspomagających takich jak: ekonomia, nauki o zarządzaniu, a także prawo. Badania naukowe obejmują bardzo rozległe spektrum zagadnień naukowych z zakresu dyscypliny finanse. Tematyka prowadzonych badań naukowych w wiodących Katedrach (Rachunkowości, Zarządzania Finansami, Ekonometrii i Statystyki) odpowiedzialnych za proces dydaktyczny kierunku *finanse i rachunkowość* skoncentrowana jest na przykład na takich zagadnieniach jak: instrumenty pochodne, teoria rachunkowości, rachunek kosztów jakości, rachunkowość podatkowa, ekonometria finansowa, prawo podatkowe, relacje inwestorskie, rozwój rynku ubezpieczeń, finanse publiczne, fundusze inwestycyjne, nowoczesne formy wspólnego inwestowania, bankowość inwestycyjna, efektywność banków komercyjnych bankowość prywatna, bankowość elektroniczna.

Badania naukowe prowadzone są w ramach badań statutowych, badań własnych, grantów indywidualnych. Trzeba podkreślić, iż na Wydziale realizowane są projekty międzynarodowe, w tym z takimi Uczelniami jak: University of Leicester, University of Oxford, Said Business School, Erasmus University Rotterdam i wiele Uczelni z takich państw jak Francja, Holandia, Czechy, Rumunia Hiszpania. Z kilku realizowanych tematów międzynarodowych można wskazać np.: Badania empiryczne nad rozwojem kryptowaluty Bitcoin, Optymalizacja procesu płatności. Wydział współpracuje z zagranicznymi recenzentami czasopism wydawanych przez UMK. Pracownicy naukowcy uczestniczyli w kilku konferencjach międzynarodowych, w tym 16 th Euroasia Business and Economics Society Ebess - organizowanej w Istambule w 2015 roku (co wykazano w raporcie samooceny) Pracownicy naukowcy opublikowali wiele monografii naukowych,; podręczników artykułów co zostało pokazane podczas wizytacji, a także w spisie publikacji naukowych każdego nauczyciela akademickiego. Jako przykład można podać monografie jak: Relacje inwestorskie Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2011., Ekonometria finansowa Wydawnictwo UMK Toruń, trzy tomowa monografia *Rachunkowość zarządcza i rachunek kosztów* 2015 wydawnictwo TNOiK Toruń, Modeling financial time series using asymmetric GARCH models „Intercultural Communications nr 24 2015. Ogółem pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału w latach 2012-2014 opublikowali trzy artykuły w czasopismach wyróżnionych w Journal Citation Reports oraz około 240 w recenzowanych czasopismach krajowych lub zagranicznych (ujętych w wykazie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Warto odnotować, iż Uczelnia powołała nowe czasopismo naukowe poświęcone problematyce finansowej, tj. „Copernican Journal of Finanse nad Accounting, które znajduje się na liście punktowanej MNiSZW. W badaniach naukowych aktywny udział biorą również studenci. Działalność pięciu Kół Naukowych ściśle powiązanych zakresem merytorycznym z kierunkiem *finanse i rachunkowość*. Koła od wielu lat organizują cykliczne konferencje o zasięgu ogólnopolskim, a referaty wygłaszane przez studentów są publikowane, co zostało przedstawione podczas wizytacji. Dla przykładu można tu wymienić takie jak: Ogólnopolska Konferencja Dni e-Biznesu która w roku 2015 ma już 7 edycję, cykliczne dwie kolejne konferencje, tj. Ogólnopolska Studencka Konferencja Adeptów Rachunkowości, Konferencja Rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki.

2. *Ocena spełnienia kryterium 2.4 wyróżniająco*

3. *Uzasadnienie oceny*

Wydział prowadzi szeroko zakrojone badania naukowe w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych oraz prawnych w takich dyscyplinach jak: finanse, ekonomia, nauki o zarządzaniu oraz prawo. Efekty badań publikuje w prestiżowych czasopismach krajowych i zagranicznych. Zakres badań naukowych jest ściśle powiązany z zakresem programu kształcenia na

kierunku *finanse i rachunkowość*. Studenci biorą udział w projektach naukowych, studenckich konferencjach naukowych, w tym organizowanych przez Koła Naukowe Wydziału, a także publikują efekty swoich badań, co zostało przedstawione w formie zwartych publikacji podczas wizytacji.

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Opis stanu faktycznego

Wyniki prac naukowych prowadzonych na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania wykorzystywane są w doskonaleniu treści kształcenia oferowanych w ramach programu studiów kierunku *finanse i rachunkowość*, co znajduje wsparcie w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia poprzez cykliczne przeglądy programowe. Kadra wykorzystuje efekty prowadzonych projektów naukowych w swoich zajęciach dydaktycznych poprzez tworzenie odpowiednich przykładów ilustrujących zagadnienia teoretyczne, jak i umożliwiające studentom nabycie odpowiednich umiejętności. Badania naukowe wykorzystywane są do aktualizacji treści kształcenia, które w przypadku zagadnień związanych z rachunkowością i finansami wymagają dostosowania się do aktualnych zmian regulacyjnych. W wyniku prowadzenia badań naukowych powstają oferty dla nowych przedmiotów do wyboru jak i obowiązkowych uwzględniających nowe trendy w rozwoju danej subdyscypliny, z którą związane są badania i oferowany przedmiot.

Ponadto tematyka badań naukowych wspiera proces dyplomowania poprzez czerpanie rezultatów badań do określania tematów oraz zakresu prac dyplomowych i magisterskich. Opublikowane prace naukowe zalecane są studentom do wykorzystania przy pracach magisterskich i licencjackich. Cenne jest włączanie do badań naukowych studentów wizytowanego kierunku. Podczas wizytacji przedstawiono wykaz publikacji naukowych studentów kierunku opublikowanych w ostatnich 4 latach - jest to 16 publikacji. Ponadto opublikowane zostały dwa artykuły prezentujące wyniki badań przedstawiane w pracach magisterskich, co podkreślano podczas spotkania zespołu z kadrą akademicką. Są to: prace „Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości w świetle badań ankietowych” oraz „Proces wdrażania controllingu w praktyce przedsiębiorstw” opublikowane w wydawnictwie Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w 2015 roku.

2. Ocena spełnienia kryterium 2.5 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

W projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* wykorzystywane są rezultaty prowadzonych przez kadrę akademicką związaną z kierunkiem badań naukowych. Efekty tych badań wykorzystywane są do aktualizacji treści kształcenia, oferowania nowych przedmiotów do wyboru, procesu dyplomowania, włączania do projektów naukowych studentów.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 3 - w pełni

Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów w sposób długotrwały i w szerokim zakresie współpracuje z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Przedstawiciele tego otoczenia zostali włączeni w proces określania efektów kształcenia, ich weryfikacji i oceny stopnia ich dostosowania do wymagań pracodawców. Współpracujące z Wydziałem przedsiębiorstwa i instytucje udzielają także wsparcia w zakresie organizacji praktyk zawodowych.

Akredytacja AACSB jest prestiżowym i wyjątkowym w skali kraju międzynarodowym wyróżnieniem i uznaniem wysokiej jakości kształcenia.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 3

Rozwijanie form współpracy z przedstawicielami otoczenia społecznego, gospodarczego w tym sektora finansowego i kulturalnego w celu podnoszenia kompetencji absolwentów wizytowanego kierunku na rynku pracy

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK rozwija współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Współpraca ta odbywa się w oparciu o porozumienia o współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Obejmuje ona działania w zakresie formowania i realizacji strategii Wydziału, przedsięwzięcia służące zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia, doskonalenia procesu kształcenia. Współpraca ta pozwala w szczególności na: dostosowywanie efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy, współpracę w organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych.

Przy Wydziale została powołana Rada Doradcza Przedstawicieli Biznesu, a w jej składzie działa od grudnia 2012 r. Rada Konsultacyjno-Programowa na kierunku *finanse i rachunkowość*. Rada reprezentuje interesariuszy zewnętrznych. W jej skład wchodzi menedżerowie kilkunastu przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, członkowie rad nadzorczych, pracownicy firm doradczych, agencji rozwoju regionalnego, instytucji finansowych. Członkowie Rady Konsultacyjno-Programowej mogą zgłaszać swoje uwagi, opinie oraz propozycje zmian w zakresie m.in.: efektów kształcenia, planów i programów studiów oraz sylabusów poszczególnych przedmiotów. O ich przyjęciu lub odrzuceniu decydują pracownicy katedr, prowadzących zajęcia z poszczególnych przedmiotów. Poza możliwością konsultowania planów, programów studiów oraz doradztwa w zakresie efektów kształcenia do zadań rady należy wsparcie przy organizacji praktyk zawodowych dla studentów oraz konsultowanie oczekiwanych z punktu widzenia praktyki gospodarczej kompetencji zawodowych absolwentów kierunku.

Współpraca pracowników Wydziału z otoczeniem społecznym i gospodarczym polega także na udziale w licznych projektach badawczych i edukacyjnych, współpracy z wieloma prestiżowymi instytucjami finansowymi i przedsiębiorstwami. Efektem tej współpracy jest m.in. uzyskanie wsparcia tych instytucji w postaci np. materiałów do przygotowania prac magisterskich lub współuczestnictwa w przygotowaniu konferencji naukowych.

Współpraca z otoczeniem prowadzona jest także przez koła naukowe działające przy Katedrze Zarządzania Finansami oraz Katedrze Rachunkowości. Polega ona m.in. na organizowaniu konferencji, spotkań oraz warsztatów prowadzonych przez praktyków biznesu. Organizowane są także konkursy dla licealistów.

Trzeba podkreślić iż Wydział uzyskał w 2015 r. akredytację biznesową AACSB International. Akredytacja została przyznana na 5 lat. Akredytacja stanowi wyraz uznania przez przyznającą ją instytucję dla wysokiej jakości kształcenia na prowadzonych przez Wydział kierunkach studiów ekonomicznych

”

2. Ocena spełnienia kryterium 3.1- w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów w sposób długotrwały i w szerokim zakresie współpracuje z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Przedstawiciele tego otoczenia zostali włączeni w proces określania efektów kształcenia, ich weryfikacji i oceny stopnia ich dostosowania do wymagań pracodawców. Współpracujące z Wydziałem przedsiębiorstwa i instytucje udzielają także wsparcia w zakresie organizacji praktyk zawodowych.

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy Uczelnią a danym podmiotem. *

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania nie prowadzi na ocenianym kierunku studiów we współpracy i z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne i gospodarcze..

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólniakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 4 - wyróżniająco

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania w pełni odpowiada potrzebom kierunku *finanse i rachunkowość* i pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia. Sale dydaktyczne, laboratoria komputerowe są wyposażone w odpowiedni sprzęt, w tym

multimedialny. Wydział wykorzystuje na zajęciach dydaktycznych specjalistyczne oprogramowanie komputerowe jak: Sap lumira, Sap logon, SPSS 22, Symfonia finanse i księgowość, Gretl, R-cran, Netop, Płatnik, Symfonia Kadry i Płace. Zasoby Biblioteki Głównej oraz Wydziałowej w znakomitym stopniu odpowiadają potrzebom kierunku *finanse i rachunkowość* i to zarówno pod względem zapewnienia studentom dostępu do zalecanej literatury, jak i pracownikom naukowym zapewniając możliwość prowadzenia badań naukowych. Biblioteka Wydziałowa posiada przyjazną czytelnię wraz ze stanowiskami komputerowymi gdzie studenci mogą pogłębiać swoją wiedzę. Wydział umożliwia korzystanie z platformy edukacyjnej Moodle zapewniającej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), ocenianie studentów i monitorowanie osiągniętych efektów kształcenia. Budynek Wydziału i sale dydaktyczne są przystosowane do osób z niepełnosprawnościami.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 4

Rozwijanie i doskonalenie oferty materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych) oraz metod aktywizujących, a także sposobów oceniania studentów w kształceniu ze wspomaganiami platformy Moodle.

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania posiada bardzo dobre warunki lokalowe oraz bardzo dobrze wyposażenie sal dydaktycznych do prowadzenia zajęć na kierunku *finanse i rachunkowość* co zostało bardzo szczegółowo przedstawione w Raporcie Samooceny.. Ogląd bazy dydaktycznej pokazał iż studenci mają bardzo dobre warunki studiowania a pomieszczenia, korytarze i otoczenie budynków są przyjazne, estetyczne i przestrzenne. Liczba sal wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoriów komputerowych, pracowni językowych w pełni odpowiada potrzebom wizytowanego kierunku. Wydział ma odpowiednie profesjonalne oprogramowanie wykorzystywane w zajęciach prowadzonych na wizytowanym kierunku. W pracowniach komputerowych zainstalowane jest takie oprogramowanie jak Sap lumira, Sap logon, SPSS 22, Symfonia finanse i księgowość, Gretl, R-cran Netop, Płatnik, Symfonia Kadry i Płace. Sale dydaktyczne wyposażone są w projektory w tym multimedialne, komputery. Katedry oferują swoim pracownikom bardzo dobre warunki do pracy naukowej. Każdy samodzielny nauczyciel akademicki ma własny gabinet.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną i naukową jednostki. W ich opinii liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są odpowiednie. Sale posiadają sprzęt audiowizualny wykorzystywany przez nauczycieli akademickich podczas zajęć. Studenci mają dostęp do specjalistycznych sal i laboratoriów w celu wykonywania zadań w ramach programu kształcenia i prowadzenia badań naukowych.

Infrastruktura Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania jest przystosowana dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami narządu ruchu. W salach wykładowych zamontowane są pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących. W budynku Wydziału znajdują się podjazdy i windy, natomiast w wyposażeniu sal oraz biblioteki nie jest uwzględnione wyposażenie dla osób z innymi niepełnosprawnościami, np. dla osób niedosłyszących lub niedowidzących.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.1 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania w pełni odpowiada potrzebom kierunku *finanse i rachunkowość* i pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia. Sale dydaktyczne, laboratoria komputerowe są wyposażone w odpowiedni sprzęt, w tym multimedialny. Wydział wykorzystuje na zajęciach dydaktycznych specjalistyczne oprogramowanie komputerowe takie jak: Sap lumira, Sap logon, SPSS 22, Symfonia finanse i księgowość, Gretl, R-cran, Netop, Płatnik, Symfonia Kadry i Płace.

Studenci pozytywnie zaopiniowali zaplecze dydaktyczne oraz dostępność do infrastruktury przy realizacji badań.

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

1. Opis stanu faktycznego

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają możliwość korzystania z Biblioteki Głównej oraz Biblioteki Wydziałowej. Biblioteka Główna zawiera bardzo bogate zbiory (około 1300000 zbiorów) ze wszystkich dziedzin związanych z procesem kształcenia UMK. Zespół oceniający dokonał oglądu Biblioteki Wydziałowej. Stan księgozbioru na dzień 31 grudnia 2014 r. liczył 69 120 vol.: w tym 7 772 vol. czasopism i 58963 pozycje skatalogowanych w systemie Horizon i dostępnych dla Czytelników w katalogu komputerowym. Roczne wydatki na zakup książek i czasopism w 2014 wyniosły około 171 tys. zł., co pozwoliło na zakup 2019 vol. książek. Prenumerata roczna to: 143 tytuły czasopism krajowych (w tym 75 opracowań GUS) oraz 43 tytuły czasopism zagranicznych – część posiadających wersję online. Biblioteka zapewnia dostęp do zasobów elektronicznych i baz danych jak: EBSCO, Business Source Complete, Springer LINK, Emerald i kupowana od 2009 roku baza EMIS oraz od 2010 baza Scopus. W związku z potrzebami kierunku *finanse i rachunkowość* z pakietu prenumeraty krajowej na wyróżnienie zasługują następujące tytuły: Bank, Bank i Kredyt, Biuletyn Statystyczny, Controlling i Rachunkowość Zarządca, Controlling. Wiedza i Narzędzia Praktyczne, Finanse, Finansowanie Nieruchomości, Gazeta Bankowa, Przegląd Statystyczny, Rachunkowość, Rachunki Kwartalne Produktu Krajowego Brutto w Latach 2010-2014, Rachunki Narodowe Według Sektorów i Podsektorów Instytucjonalnych w Latach 2010-2013, Rating & Rynek, Zamówienia Publiczne. Doradca, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, Wiadomości Statystyczne, Parkiet. Z pakietu prenumeraty zagranicznej należy wymienić: Banker, The Comptabilite Controle Audit, Euromoney, Journal of Business Finance & Accounting, Journal of Finance, The Journal of Forecasting, Management Accounting Research, Quarterly Review of Economics and Finance. W schemacie układu działowego Czytelni i Wolnego Dostępu wyodrębnione są działy związane bezpośrednio z kierunkiem *Finanse i rachunkowość*. Zakres zbiorów bibliotecznych w pełni pokrywa potrzeby procesu dydaktycznego na wizytowanym kierunku, a także zapewnia prowadzenie badań naukowych we wszystkich dyscyplinach dziedziny nauk ekonomicznych. Biblioteka posiada wypożyczalnię, oraz czytelnię na 85 miejsc z wolnym dostępem do zbiorów. Do dyspozycji Czytelników jest sześć nowoczesnych zestawów komputerowych oraz dwa Net-Kioski z pełnym dostępem do Internetu. Dodatkowo zagwarantowano dwa zestawy komputerowe z dostępem do katalogu i zasobów UMK bez logowania się. Czytelnicy mają również pełny dostęp do sieci poprzez system radiowy EDUROAM. Biblioteka zapewnia Czytelnikom pomieszczenie dla pracy grupowej. Pracownicy i Studenci Wydziału mogą także korzystać z zasobów elektronicznych i baz danych poza kampusem uniwersyteckim logując się poprzez Centralny Punkt Logowania na głównej stronie www Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Organizacja prac obu bibliotek jest bardzo dobra. W Bibliotece Wydziałowej zatrudnionych jest 6 pracowników, w tym 3 kustoszy, 2 starszych bibliotekarzy i 1 młodszy bibliotekarz. Wszyscy pracownicy Biblioteki posiadają wyższe wykształcenie bibliotekarskie. Biblioteka dostępna jest dla czytelników od poniedziałku do soboty w godzinach od 9-tej do 19-tej co zapewnia możliwość korzystania ze zbiorów zarówno studentów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Warto dodać iż w roku 2014 –liczba czytelników Biblioteki Wydziałowej wynosiła 5148. Liczba wypożyczeń książek wyniosła 17784, liczba przedłużeń OPAC wyniosła 20673, dokonano 10212 zamówień elektronicznych a liczba odwiedzin w czytelni na 85 miejsc wyniosła 11739. Biorąc pod uwagę zasoby biblioteki Głównej oraz Wydziałowej zespół oceniający stwierdza, że studenci i pracownicy mają zapewniony znakomity dostęp do literatury w tym baz danych, podręczników, czasopism, monografii i tp w języku polskim i językach obcych niezbędnej dla procesu dydaktycznego oraz badań naukowych związanych z kierunkiem, *finanse i rachunkowość*.

W ocenie studentów Biblioteka Wydziałowa jest dobrze wyposażona w literaturę potrzebną do realizacji zamierzonych efektów kształcenia. Każdy student może mieć dostęp do źródeł elektronicznych zarówno bezpłatnych jak i płatnych. Czytelnia Biblioteki jest otwarta w godzinach odpowiadających potrzebom studentów, natomiast biblioteka w ich opinii jest otwarta zbyt krótko (do godz. 14.00) i nie pozwala w pełni wykorzystać zasobów występujących w Bibliotece. W Bibliotece Wydziałowej występują stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz pomieszczenie do pracy głośnej, gdzie studenci mogą spędzać czas w oczekiwaniu na zajęcia. Poza tym studenci mogą korzystać z Biblioteki Głównej UMK w Toruniu, natomiast częściej korzystają z Biblioteki

Wydziałowej z uwagi na umiejscowienie.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.2 - wyróżniająco

3. Uzasadnienie oceny

Zasoby biblioteki Głównej oraz Wydziałowej w znakomitym stopniu odpowiadają potrzebom kierunku *finanse i rachunkowość*. Zespół oceniający stwierdza że studenci i pracownicy mają zapewniony pełny dostęp do literatury, w tym baz danych, podręczników, czasopism, monografii itp. w języku polskim oraz w językach obcych niezbędnej dla procesu dydaktycznego oraz badań naukowych związanych z wizytowanym kierunkiem,

Studenci pozytywnie ocenili zasoby Biblioteki Wydziału NEiZ oraz Bibliotekę Główną. Natomiast godziny otwarcia wypożyczalni Biblioteki Wydziałowej są w ich opinii zbyt krótkie.

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Opis stanu faktycznego

Prowadzenie kształcenia na odległość jest uregulowane w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu przez zarządzenia wydawane przez Rektora. Obecnie obowiązuje w tym zakresie Zarządzenie nr 13 z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, które zmieniło poprzednie zarządzenie z 2011 r. Pracownicy Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania mają możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem platformy edukacyjnej Moodle prowadzonej przez Uniwersyteckie Centrum Nowoczesnych Technologii. Platforma Moodle wspomaga prowadzenie zajęć dydaktycznych, zarówno organizowanych w formie tradycyjnej, jak i zdalnej. Warunkiem prowadzenia przez nauczyciela akademickiego zajęć z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość jest odbycie specjalistycznego szkolenia z tego zakresu. Platforma Moodle umożliwia prowadzenia szkoleń, które odbywają się całkowicie lub częściowo w formie zdalnego nauczania, bezpieczne udostępnianie materiałów dydaktycznych komunikowanie się prowadzących i uczestników między sobą, sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczestników kursów, przechowywanie i podsumowywanie ocen wspieranie pracy grupowej uczestników kursów poprzez różne formy aktywności. Nauczyciel podejmujący kształcenie przez Internet jest zobowiązany do zamieszczenia na platformie materiałów edukacyjnych, sylabusu przedmiotu, zapewnienia studentom możliwości osobistych konsultacji, dokonywania weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów. Liczba godzin zajęć dydaktycznych z danego przedmiotu nie może przekraczać 40% ich ogólnego wymiaru.

Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem techniki kształcenia na odległość wymaga uzyskania zgody od dziekana Wydziału. Obecnie w ramach systemu Moodle WNEiZ wspomaganie kształcenia jest realizowane dla 56 przedmiotów i seminariów na kierunku *finanse i rachunkowość*. Dla większości z tych przedmiotów (40) platforma jest wykorzystywana do przekazywania studentom materiałów dydaktycznych, które są wykorzystywane w ramach zajęć dydaktycznych bądź służą do przygotowania się do tych zajęć. Platforma służy także do udzielania konsultacji i komunikowania się ze studentami. W bieżącym semestrze pełne kształcenie na odległość jest stosowane w ramach 16 przedmiotów.

Na kierunku prowadzone są zajęcia z wykorzystaniem platformy Moodle w formie wspomagania procesu dydaktycznego blended learning. Uniwersytet posiada jednostkę organizacyjną Uniwersyteckie Centrum Nowoczesnych Technologii Nauczania które wspomaga nauczycieli akademickich w wykorzystywaniu zintegrowanej platformy Moodle. Spotkanie zespołu z kadrą akademicką wskazało iż nauczyciele korzystają z platformy do wspomagania procesu dydaktycznego. Platforma umożliwia udostępnianie materiałów dydaktycznych w tym w formie e-booków, prowadzenie quizów dydaktycznych, aktywne uczestnictwo studentów w zajęciach na odległość. Platforma umożliwia monitorowanie osiągniętych efektów kształcenia a także ocenę pracy studenta.

W opinii studentów dostęp do platformy Moodle mają wszyscy prowadzący oraz studenci po odpowiednim przeszkoleniu. W programie studiów na kierunku *finanse i rachunkowość* są przedmioty, które w całości są prowadzone na odległość, a także takie, które tylko częściowo są

realizowane przez platformę. Na Moodle są udostępniane multimedialne materiały edukacyjne, z których student może korzystać przez cały okres trwania kursu lub w terminach określonych z odpowiednim wyprzedzeniem przez prowadzącego. Jeżeli przedmiot jest realizowany całkowicie za pomocą technik i metod kształcenia na odległość, to weryfikacja również odbywa się na odległość na zasadach opisanych w Sylabusie oraz przedstawionych przez prowadzącego. Studenci pozytywnie oceniają kształcenie na odległość i są przychylni zwiększaniu liczby przedmiotów realizowanych w ten sposób.

2. Ocena spełnienia kryterium 4.3 - w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Wydział umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej. Platforma ta posiada funkcjonalności zapewniające udostępnianie materiałów edukacyjnych, personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami, a także wzajemne komunikowanie się studentów oraz monitorowanie i ocenianie pracy studentów.

Wydział umożliwia dostęp do platformy edukacyjnej Moodle zapewniającej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), ocenianie studentów i monitorowanie osiągniętych efektów kształcenia

Studenci pozytywnie oceniają metody i kształcenie na odległość, gdzie mają dostęp do materiałów edukacyjnych oraz możliwość zaliczania przedmiotów na odległość.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 5 - w pełni

Jednostka zapewnia wsparcie w procesie uczenia się poprzez odpowiednią pomoc naukową i dydaktyczną. Prowadzący są dostępni dla studentów poza zajęciami w ramach godzin konsultacji. Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają możliwość skorzystania z programów wymiany krajowej jak i zagranicznej. Wydział wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz we wchodzeniu na rynek pracy poprzez współpracę z przedsiębiorstwami.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 5

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiąganiu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

1. Opis stanu faktycznego

Studenci są zadowoleni z opieki dydaktycznej i naukowej. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów podczas konsultacji oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Terminy konsultacji są dostosowane do formy i trybu studiów oraz do planu zajęć.

W Uczelni istnieje możliwość ubiegania się o Indywidualny Program Studiów i Indywidualną Organizację Studiów, których proces aplikacji jest opisany w Regulaminie Studiów.

W opinii studentów proces dyplomowania jest przejrzysty i zrozumiały. Studenci przed rozpoczęciem przedostatniego semestru są zobowiązani do wyboru opiekuna pracy dyplomowej. Studenci wyrazili opinię, że podczas realizacji pracy dyplomowej, współpraca i wsparcie merytoryczne otrzymywane od opiekuna są odpowiednie. Studenci pozytywnie ocenili liczbę osób przypadającą na jednego opiekuna. Seminaria odbywają się w ramach zajęć, podczas których studenci prezentują swoje postępy w pisaniu pracy dyplomowej. Studenci pozytywnie oceniają taką formę seminarium.

W ramach kierunku *Finanse i rachunkowość* w Uczelni działa piętnaście kół naukowych, które zrzeszają wielu studentów wszystkich lat. Uczelnia wspomaga działalność kół naukowych poprzez dofinansowanie ich inicjatyw. Członkowie kół naukowych mogą korzystać z infrastruktury naukowej i dydaktycznej, aby realizować swoje projekty.

Zdaniem studentów programy studiów i efekty kształcenia, które są dostępne na stronie internetowej Uczelni są dla nich wystarczającym źródłem informacji na temat przedmiotu. W ich opinii treści sylabusów są kompletne i wspomagają ich proces uczenia się. Karty przedmiotów zawierają wszelkie

niezbędne informacje nt. zaliczenia przedmiotów, efektów kształcenia, wymiarze godzin, literaturze. Zamieszczone tam informacje pomagają studentom w wyborze specjalności lub modułu kształcenia. Podczas spotkania z ZO PKA studenci poinformowali, że prowadzący udostępniają materiały pomocnicze, np. dodatkowe arkusze ćwiczeniowe, literatura, które w ich opinii są bardzo przydatne. W Uczelni istnieją dwie formy mechanizmów motywujących studentów, którymi są stypendium rektora finansowane z Funduszu Pomocy Materialnej oraz możliwość uzyskania tytułu najlepszego studenta lub absolwenta Wydziału. Zasady uzyskiwania dodatkowych wyróżnień określa Rektor. Przy przyznawaniu ww. stypendiów brane są pod uwagę średnia ocen oraz osiągnięcia naukowe, sportowe i artystyczne. Ponadto Rektor może przyznać studentom nagrody lub wyróżnienia za osiągnięcia organizacyjne. W opinii studentów takie systemy motywacyjne są dla nich satysfakcjonujące. Przyznawanie pomocy materialnej odbywa się na zasadach opisanych w Regulaminie ustalania wysokości przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, którego kopię otrzymano podczas wizytacji. Według Regulaminu studenci mają możliwość ubiegania się o wszystkie formy pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 Ustawy. Określone w Regulaminie zasady dotyczące podziału środków funduszu pomocy materialnej są zgodne z art. 174 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zasady otrzymywania wszelkich świadczeń pomocy materialnej są przejrzyste i zrozumiałe dla studentów oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Przyznawanie stypendiów należy do obowiązków Wydziałowej Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej, w której większość stanowią studenci zgodnie z art. 177 ust. 3 Ustawy. Uczelnia dysponuje również Domami Studenckimi, w których o miejsca może starać się każdy student w oparciu o dokumentację potwierdzającą sytuację materialną. W opinii studentów zasady ubiegania się o miejsce w Domu Studenckim są przejrzyste i zrozumiałe. Ponadto każdy student, który jest zainteresowany zamieszkaniem w akademiku, może otrzymać takie miejsce. Studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej w Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Studenci wszelkie skargi i zastrzeżenia mogą składać do Wydziałowej Rady Samorządu lub do Prodziekana ds. studenckich. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili proces kształcenia realizowany na wizytowanym kierunku. Nie mieli żadnych zastrzeżeń, co do systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.1 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia studentom odpowiednią opiekę dydaktyczną, naukową i materialną, która sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów.

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania stworzył bardzo bogatą ofertę dla studentów w zakresie wymiany krajowej i międzynarodowej. Program Most umożliwia kształcenie na Uniwersytecie Warszawskim oraz UAM w Poznaniu. W programie Erasmus, który obejmuje Uczelnie niemal wszystkich państw europejskich uczestniczyło w ostatnich 3 latach 30 studentów kierunku, zaś studentów zagranicznych przybyło na Wydział około 100..

Uczelnia umożliwia studentom udział w mobilności międzynarodowej w ramach programu Erasmus+. Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili wsparcie ze strony Uczelni w zakresie organizacji wymiany międzynarodowej. Na podstawie analizy własnej należy stwierdzić, że Uczelnia służy studentom pomocą przez codzienne dyżury, na których można zebrać dokumentację. Program Erasmus w Uczelni ma swoją stronę internetową, gdzie są zamieszczone wszelkie potrzebne informacje o możliwościach. Jednostka ma podpisanych 40 umów z Uczelniami zagranicznymi, dzięki którym może zapewnić 100 miejsc dla studentów Wydziału NEiZ, natomiast szansę tę wykorzystuje około 40 osób. Poza tym w Uczelni istnieje program wymiany krajowej MOST, do którego co semestr odbywa się rekrutacja, jednak niewielu studentów jest zainteresowanych wymianą. W minionym roku akademickim 2014/15 w ramach programu było 2 studentów przyjeżdżających, natomiast żadnych wyjeżdżających.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.2 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Studenci mają możliwość udziału w krajowych i międzynarodowych programach mobilności.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

1. Opis stanu faktycznego

Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* mają możliwość kontaktu z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Wydział Nauk Ekonomicznym i Zarządzania współpracuje z wieloma firmami i instytucjami związanymi z wizytowanym kierunkiem studiów. Studenci mają możliwość odbywania praktyk w instytucjach współpracujących z Wydziałem oraz perspektywę zatrudnienia w tych firmach. Biuro Karier realizuje szkolenia i doradztwo zawodowe mające na celu ułatwienie procesu wchodzenia na rynek pracy przez studentów. Dodatkowo organizuje spotkania z pracodawcami na temat rynku pracy oraz organizuje szkolenia prowadzone przez przedstawicieli firm, które mają na celu rozwój studentów kierunku *finanse i rachunkowość*. BK organizuje dla studentów spotkania pt. „Co dalej po kierunku...?”, podczas których przedstawia możliwe opcje dla absolwentów kierunku, z którego studenci są obecni na spotkaniu. Ponadto w Jednostce istnieje Inkubator Przedsiębiorczości, który zajmuje się doradztwem zawodowym w ramach zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Prowadzone są wykłady z założycielami firm, którzy doradzają w zakresie przedsiębiorczości. Poza tym w Inkubatorze jest zatrudniona księgowa, która wspiera studentów zakładających swoją działalność gospodarczą. Ta pomoc jest dla studentów jest bezpłatna i coraz więcej studentów z niej korzysta. Aktywni studenci współpracujący przy badaniach naukowych lub działający w Kołach Naukowych mają możliwość wyjazdów na konferencje naukowe oraz organizowania własnych. Władze Wydziału wspierają Wydziałowy Samorząd Studencki, który podejmuje działania mające charakter kulturalny jak i wspierający proces kształcenia. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Wydziału jak i oferowane przez nich wsparcie.

W opinii studentów obecnych podczas spotkania ZO PKA Wydział umożliwia im kontakt z otoczeniem społeczno-gospodarczym i w ich ocenie jest on odpowiedni.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.3 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

1. Opis stanu faktycznego

Uczelnia zapewnia odpowiednią opiekę dydaktyczną dla studentów z niepełnosprawnościami. Na Wydziale funkcjonuje Pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych, który odpowiada za zapewnienie opieki dla studentów. Każdy student z niepełnosprawnościami może ubiegać się o opiekę asystenta, który ułatwia funkcjonowanie w Jednostce i udziela wsparcia w zakresie realizacji programu studiów. Istnieje możliwość ubiegania się o Indywidualizację Organizacji Studiów, która pozwala na dopasowanie formy realizacji programu kształcenia do potrzeb studenta. Studenci pozytywnie oceniają wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. W Uczelni istnieje możliwość ubiegania się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogę, co w opinii studentów jest wystarczające. Na podstawie analizy własnej należy stwierdzić, że Jednostka zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.4 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia poprzez indywidualizację programu studiów i opiekę asystenta.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Opis stanu faktycznego

Godziny otwarcia dziekanatu, są dostosowane do potrzeb studentów studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych. Studenci pozytywnie ocenili kompetencje oraz kulturę pracy pracowników dziekanatu.

Dostęp do informacji na temat programu kształcenia i procedur toku studiów studenci mają zapewniony poprzez stronę internetową Wydziału, system USOS oraz tablice informacyjne znajdujące się korytarzach Wydziału. Znajdują się tam informacje dotyczące programu kształcenia i funduszu pomocy materialnej. Harmonogram roku akademickiego i sesji oraz plany zajęć są ogólnodostępne na stronie internetowej Uczelni. Na stronie internetowej znajduje się Regulamin Studiów i jest on ogólnodostępny dla studentów.

Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA pozytywnie ocenili dostęp do informacji na temat programu kształcenia oraz funduszu pomocy materialnej.

2. Ocena spełnienia kryterium 5.5 w pełni

3. Uzasadnienie oceny

Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów -ocena wyróżniająco

Uzasadnienie oceny w odniesieniu do kryterium 6 - wyróżniająco

Na kierunku *finanse i rachunkowość* Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia został zbudowany i funkcjonuje. Potwierdzeniem tego są wewnętrzne akty prawne, które regulują podstawowe zagadnienia dotyczące zapewnienia jakości kształcenia. Te wewnętrzne regulacje prawne są spójne i zgodne z obecnie obowiązującymi przepisami.

Identyfikuje się również szereg działań mających na celu rozwój kultury jakości kształcenia, które podejmowane są przez władze Wydziału oraz Wydziałowe podmioty funkcjonujące na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Są realizowane, co potwierdza zawartość niniejszego Raportu w zakresie kryterium 6.1, a także krytyczna analiza i ocena dokumentacji będącej w dyspozycji Zespołu Oceniającego oraz informacji pozyskane w toku rozmów z władzami Wydziału. Przedsięwzięcia te obejmują praktycznie pełne spektrum składników Systemu oraz czynników go determinujących. Różnorodność podejmowanych w tym zakresie przedsięwzięć pokazuje jednocześnie skalę instrumentów wykorzystywanych przez Wydział w celu monitorowania i doskonalenia programu kształcenia.

Zespół Oceniający po dokonaniu kompleksowej analizy i oceny stopnia systematyczności oceny skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz wykorzystania jej wyniki do doskonalenia systemu uznaje podjęte przez Wydział działania za kompleksowe i realizowane w sposób systematyczny. Potwierdzeniem skuteczności stosowania WSZJK jest uzyskanie przez Wydział, w tym także kierunek *finanse i rachunkowość*, międzynarodowej akredytacji AACSB.

Zalecenia w odniesieniu do kryterium 6

Włączenie interesariuszy zewnętrznych w skład Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

1. Opis stanu faktycznego

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania określił i przyjął w październiku 2015 r. politykę jakości. Jej analiza i ocena wskazuje, że wyznacza ona cele dotyczące jakości kształcenia. Ekspozuje ich miejsce w rozwoju Wydziału, podkreślając kontekst zewnętrzny wynikający ze zjawisk i procesów gospodarczych także globalnych. Polityka jakości odnosi się również do misji i strategii Wydziału. Wskazuje na konieczność jej realizacji przez wszystkich pracowników tej podstawowej jednostki organizacyjnej. Nadzór nad jej realizacją sprawuje Dziekan.

W Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu przepisy dotyczące procesu zapewnienia jakości kształcenia mają charakter scentralizowany określający cele i zadania dla organów i jednostek organizacyjnych Uczelni. Są to przepisy o charakterze wykonawczym, regulujące ich wprowadzenie i realizację na szczeblu Uczelni i Wydziałów. Przepisy w tym zakresie obejmują dwie grupy, tj. bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz o charakterze ogólnym regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia oraz tworzeniem programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia, w tym m. in. zasadami dyplomowania, zasadami rekrutacji, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, a także przepisy dotyczące pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia.

W Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) funkcjonuje w od roku 1997. Określono wówczas zasadnicze cele Systemu, służące rozwojowi kultury jakości w UMK oraz wskazano instrumentarium służące do realizacji tego systemu, obejmujące: formalną dokumentację procesu dydaktycznego, ankietyzację studentów, ankietyzację absolwentów oraz hospitacje. Kolejne akty prawne dotyczące zapewnienia jakości w UMK to zostały sformułowane w roku 2007, gdy w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia ocenie podlegały programy kształcenia, realizacja procesu kształcenia, warunki realizacji procesu kształcenia oraz gromadzenie i upowszechnianie wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów.

Obecnie w UMK obowiązuje Uchwała Senatu w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy ze stycznia 2014 r. i wskazuje jako cele: doskonalenie jakości kształcenia rozumianej jako poziom uzyskanych efektów kształcenia oraz poziom jakości realizowanych procesów umożliwiających osiągnięcie tych efektów oraz doskonalenie jakości organizacji pracy rozumianej jako jakość wewnętrznych procesów zachodzących w Uniwersytecie, umożliwiających osiągnięcie wysokiej jakości poziomu kształcenia. System obejmuje doskonalenie jakości i organizacji pracy w zakresie: efektów kształcenia i programów studiów, organizacji i warunków kształcenia, jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, bieżącej pracy i rozwoju nauczycieli akademickich i pracowników administracji, aktywności naukowo-badawczej i rozwoju Uniwersytetu, współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, organizacji i warunków pracy w Uniwersytecie oraz monitorowania losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu.

W Uchwale Senatu, o której mowa powyżej, określono cele, podmioty i zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w zakresie monitorowania i podnoszenia jakości kształcenia na wszystkich poziomach i formach edukacji, zapewnienia właściwych warunków realizacji procesu kształcenia wraz z ich ciągłym doskonaleniem, a także prowadzenia właściwej działalności informacyjnej w celu upowszechniania wiedzy we wskazanym wyżej zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem efektów kształcenia, ich monitorowania pod kątem ich zgodności oczekiwaniami interesariuszy zewnętrznych i potrzebami rynku pracy, metod sprawdzania osiągniętych efektów kształcenia, ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, oraz ocenę jakości i warunków prowadzenia procesu kształcenia. Elementem tego Systemu jest aktualizacja i doskonalenie instrumentów służących realizacji przyjętych celów i zadań. System ten jest wdrożony i ciągle doskonalony.

W celu realizacji zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w UMK na szczeblu Uczelni Rektor powołał Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia. Jej zadania obejmują: promowanie idei ciągłego doskonalenia jakości kształcenia oraz budowania kultury projakościowej w Uniwersytecie, poprzez upowszechnianie dobrych praktyk, opiniowanie działań związanych z wdrażaniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy „Systemu Doskonałości Akademickiej”, monitorowanie funkcjonowania procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy „Systemu Doskonałości Akademickiej” oraz ich

aktualizacja, przedstawianie Rektorowi corocznych sprawozdań z działalności Rady wraz z opinią w sprawie efektów funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy „Systemu Doskonałości Akademickiej”, rozpatrywanie spraw wniesionych przez Pełnomocnika Rektora UMK ds. Jakości Kształcenia.

Struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w UMK przebiega w dwóch płaszczyznach, tj. na poziomie Uczelni - nadzór nad funkcjonowaniem i doskonaleniem WSZJK sprawuje Rektor, natomiast na poziomie jednostki organizacyjnej – Dziekan. Analiza kompetencji oraz odpowiedzialności podmiotów zajmujących się jakością kształcenia (organów kolegialnych, stanowisk jednoosobowych) wskazuje, że przejrzystość struktury zarządzania jakością procesu kształcenia została zachowana.

Na szczeblu Wydziału - zgodnie z Zarządzeniem Rektora z 2014 r. w sprawie szczegółowych zadań Wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz Wydziałowych rad ds. jakości kształcenia, na Wydziale powołano Komisję ds. Jakości WNEiZ. W skład Komisji wchodzi koordynatorzy kierunków studiów realizowanych na WNEiZ, prodziekan odpowiedzialny za sprawy jakości w obszarze nauki, prodziekan odpowiedzialny za jakość w obszarze dydaktyki, przedstawiciel zespołu koordynującego akredytację AACSB oraz przedstawiciele studentów Wydziału. Przewodniczący Komisji pełni jednocześnie funkcję Wydziałowego koordynatora ds. jakości kształcenia. Do zadań Komisji należy ocena i monitorowanie wprowadzanych rozwiązań i zasad projakościowych w zakresie nauczania oraz w obszarze nauki, również na rzecz prac związanych z akredytacją AACSB. Prace Komisji wspomaga aktywnie Rada Konsultacyjno-Programowa kierunku *finanse i rachunkowość* w skład, której wchodzi interesariusze zewnętrzni. W ramach realizacji działań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania sformułował politykę jakości kształcenia, o której mowa na wstępie.

Analiza i ocena całej dokumentacji związanej z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu i procesu kształcenia, w tym dokumentacji ze spotkań Wydziałowej Rady ds. Jakości Kształcenia, Dziekana Wydziału (sprawozdanie z realizacji efektów kształcenia w roku akademickim 2014/2015 obejmujące m. in. realizację i weryfikację efektów kształcenia: na poziomie przedmiotów, wynikającą z procesu hospitacji zajęć dydaktycznych, wynikającą z opinii studentów oraz oceny pracowników przez studentów, w procedurze odbywania praktyk zawodowych na pierwszym roku studiów oraz w procedurze dyplomowania), informacji pozyskanych w toku spotkań z pracownikami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, a także analiza i ocena programów praktyk zawodowych oraz ich realizacji, sylabusów, prac przejściowych oraz prac dyplomowych potwierdza, – choć w różnym zakresie, – że wyniki corocznej oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia są wykorzystywane do doskonalenia tych efektów.

W jednostce działa wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, w tworzenie którego włączeni są studenci. Prowadzony jest system weryfikacji w postaci ankiet, a także monitoring karier zawodowych absolwentów. Wyniki ankiet oceniających pracę dydaktyczną są udostępniane studentom.

Określone wyżej różne formy działań podporządkowanych doskonaleniu zakładanych efektów kształcenia, co wynika z przedłożonej dokumentacji, charakteryzuje systematyczność. W realizacji przeglądów programów kształcenia i podejmowanych działań doskonalących uczestniczą zgodnie z zakresem swojego działania wymienione wcześniej jednostki składające się na strukturę zarządzania procesem dydaktycznym. Kluczowe decyzje podejmowane są przez osoby zajmujące stanowiska kierownicze i przez organy kolegialne Wydziału i Uczelni.

6.1.1. ***projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, ****

Procedura projektowania efektów kształcenia i ich zmian została zawarta w WSZJKiO. Obejmuje wytyczne dla rad Wydziałów w sprawie warunków, jakim powinny odpowiadać programy kształcenia oraz programy i plany studiów wyższych.

Zgodnie z powyższą uchwałą, projekt efektów kształcenia dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia przygotowuje na wydziale komisja w skład, której wchodzi w szczególności nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe określonego poziomu studiów danego kierunku lub ich przedstawiciele oraz studenci oddelegowani przez samorząd studencki. Do komisji mogą też wchodzić przedstawiciele pracodawców, organizacji zawodowych i instytucji publicznych

oraz absolwenci. Komisja przedstawia radzie Wydziału projekt efektów kształcenia dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia wraz z pisemną opinią Wydziałowego organu samorządu studentów. Rada Wydziału uchwała projekt efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia. Dziekan Wydziału przesyła uchwałę dotyczącą projektu efektów kształcenia dla kierunku studiów wraz z pisemną opinią Wydziałowego organu samorządu studentów, do prorektora właściwego ds. kształcenia. Prorektor właściwy ds. kształcenia przekazuje ją Komisji ds. Efektów Kształcenia do zaopiniowania. Senat UMK podejmuje uchwałę o przyjęciu efektów kształcenia. Projekt efektów kształcenia dla kierunku, przedstawiający relacje między efektami kształcenia zdefiniowanymi dla obszaru kształcenia a efektami kształcenia zdefiniowanymi dla kierunku kształcenia, przygotowuje się wg określonego wzoru.

Procedurę, o której mowa stosuje się także w przypadku wprowadzania zmian w zakładanych efektach kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia. Dziekan, po zasięgnięciu opinii pracowników prowadzących zajęcia na określonym kierunku studiów, na koniec roku akademickiego przedstawia radzie Wydziału ocenę realizacji zakładanych efektów kształcenia, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia. Zmiany obowiązują studentów rozpoczynających studia wyższe w UMK zgodnie z programami kształcenia oraz programami i planami studiów, których zmienione efekty kształcenia dotyczą.

Komisja ds. Efektów Kształcenia została powołana Uchwałą Senatu. Do zakresu działania Komisji należy opiniowanie, przedstawianych przez prorektora właściwego ds. kształcenia, projektów efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uchwalonych przez rady Wydziałów.

Proces projektowania efektów kształcenia i ich zmian na WNEiZ przebiega zgodnie z procedurą, o której mowa powyżej. W celu wdrożenia KRK na kierunku *finanse i rachunkowość*, decyzją Dziekana powołano zespół ds. programu studiów na kierunku *Finanse i rachunkowość*. Opracowany przez zespół projekt efektów kształcenia był poddany ocenie nauczycieli akademickich, studentów kierunku *finanse i rachunkowość* i Rady Biznesu działającej przy WNEiZ. Efekty kształcenia oraz plany i programy studiów zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komisję Dydaktyczno-Programową WNEiZ oraz przyjęte przez Radę Wydziału. Efekty kształcenia dla kierunku *finanse i rachunkowość* zostały uchwalone przez Senat UMK.

Studenci są członkami Rady Wydziału (z zachowaniem wymagań zawartych w art. 67 ust. 4 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który mówi, o co najmniej 20% udziale studentów i doktorantów w radzie podstawowej jednostki organizacyjnej), Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (WKJK) i Komisji Dydaktyczno-Programowej. Z protokołów z posiedzeń Rad Wydziału wynika, że studenci przychodzą na posiedzenia oraz aktywnie uczestniczą w punktach porządku rady, które dotyczą studentów. Studenci biorą czynny udział w pracach WKJK i konsultują programy i plany studiów na posiedzeniach Komisji Dydaktyczno-Programowej. Studenci mają zapewnioną autonomię w zakresie delegowania przedstawicieli do odpowiednich gremiów i opiniują plany i programy studiów zgodnie z art. 68, ust. 2 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Zgodnie z Zarządzeniem Rektora w sprawie opisu przedmiotu w uniwersyteckim katalogu przedmiotów zamieszczonych w systemie USOS, przedmiotowe efekty, spójne z kierunkowymi efektami kształcenia, zawarte są w każdym sylabusie do prowadzonych na kierunku przedmiotów. W sylabusach zawarte są także sposoby weryfikacji osiągniętych efektów (kolokwia, egzaminy ustne/pisemne, prace kontrolne, pytania zadawane podczas zajęć).

Skuteczność działań naprawczych, korygujących i doskonalących wykorzystujących wyniki efektów kształcenia, a konkretyzujących się w projektowaniu efektów kształcenia należy uznać za realizujący założone cele w stopniu zadowalającym.

6.1.2. *monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania*

Monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia wchodzi w zakres WSZJKiOP. Służy do doskonalenia efektów kształcenia, a polega na ocenie ich zgodności z wzorcami wynikającymi z przepisów zewnętrznych, oczekiwaniami pracodawców oraz potrzebami rynku pracy (poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi w ramach prowadzonego procesu kształcenia) oraz z misją i strategią Uczelni, a

realizowane jest poprzez ocenę realizacji procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć, zaliczenia semestru, organizacji praktyk oraz proces dyplomowania.

W procesie monitorowania stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia na WNEiZ uczestniczy Komisja Dydaktyczno-Programowa oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości WNEiZ.

Istotnym elementem monitorowania i oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia na Uczelni jest system ankietyzacji mający na celu uzyskanie opinii studentów dotyczących znajomości efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceny sposobu ich realizacji po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych, opinii pracowników o warunkach kształcenia, opinii pracodawców o kompetencjach absolwentów. Ankietyzacja przeprowadzana jest zgodnie z postanowieniami zarządzenia Rektora w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych w UMK. Jest ona realizowana w trybie elektronicznym, przy zapewnieniu całkowitej anonimowości respondentów. Po zakończeniu roku akademickiego wyniki ankietyzacji poddawane są analizie przez Wydziałową Komisję ds. Jakości WNEiZ, w wyniku której ustala się działania korygujące do realizacji w kolejnym roku akademickim. Zbiorcze zestawienie wyników ocen zajęć dydaktycznych prowadzonych na Wydziale po zakończeniu roku akademickiego, w zakresie aspektów organizacyjnych, oceny prowadzących zajęcia oraz oceny osiągnięcia efektów kształcenia, jest upowszechniane na stronie internetowej WNEiZ. Wyniki badań ankietowych są wykorzystywane w szczególności do doskonalenia jakości kształcenia i okresowej oceny nauczycieli akademickich.

Ważnym elementem doskonalenia jakości kształcenia jest identyfikacja i ocena spełnienia oczekiwań studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych. Działania w tym zakresie realizowane są zgodnie z procedurą zawartą w zarządzeniu Rektora UMK w sprawie procedury identyfikacji oczekiwań studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz oceny poziomu ich spełnienia. Informacja zwrotna ze strony studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych umożliwia identyfikację mocnych i słabych stron procesu kształcenia oraz służy jego dalszemu doskonaleniu.

Monitorowanie oraz przegląd zakładanych efektów kształcenia oraz programów jest prowadzony systematycznie w ciągu roku akademickiego, a ich efektem jest udoskonalenie programów kształcenia i planów studiów, a także korekta w obsadzie zajęć dydaktycznych. W ramach monitorowania osiągania zakładanych efektów kształcenia przeprowadzana jest ocena w postaci hospitacji. Hospitacje zajęć odbywają się według planu ustalonego przez Dziekana na dany rok akademicki, zgodnie z Zarządzeniem Rektora w sprawie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych. Arkusze hospitacji stanowią dokumentację procesu zapewnienia jakości kształcenia.

Zespół oceniający zapoznał się ze sprawozdaniami podmiotów odpowiedzialnych za monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia, informacjami o bieżącym poziomie osiągania tych efektów, a także z zawartymi w tych sprawozdaniach rekomendacjami. Raporty, o których mowa powyżej są przekazywane Dziekanowi Wydziału oraz Pełnomocnikowi ds. Jakości, który wykorzystuje zawarte tam informacje w rocznym sprawozdaniu dotyczącym funkcjonowania Wydziałowego WSZJK. Rada Wydziału raz do roku na początku każdego roku akademickiego przeznacza jedno posiedzenie na ocenę osiąganych na Wydziale efektów kształcenia oraz funkcjonowania systemu.

6.1.3. weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć wchodzi w zakres wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i objęta jest również odrębnym zarządzaniem Rektora.

Proces weryfikacji osiągania efektów kształcenia jest prowadzony na wszystkich kierunkach kształcenia, poziomach i profilach studiów, dotyczy: weryfikacji wszystkich efektów kształcenia w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla praktyk zawodowych, dla pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, zgodności zakładanych efektów kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy, zbiorczej weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i obejmuje wszystkich pracowników Uczelni uczestniczących w procesie kształcenia, studentów, absolwentów oraz pracodawców. Ocena procesu weryfikacji tych efektów odbywa się poprzez ankietę dot. badania opinii studentów na temat

znajomości i osiągnięcia efektów kształcenia z przedmiotu/modułu. Ankietyzacja przeprowadzana jest zgodnie z postanowieniami Zarządzenia Rektora w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych.

Ocena zajęć i nauczyciela akademickiego na WNEiZ est przeprowadzana w formie ankiety elektronicznej na koniec każdego semestru. Kwestionariusz skonstruowany jest z 17 stwierdzeń, na które studenci mogą odpowiedzieć na sześć możliwych sposobów, czyli: całkowicie się nie zgadzam - 1, nie zgadzam się - 2, ani tak ani nie - 3, zgadzam się - 4, całkowicie się zgadzam - 5, nie mam zdania - 0. Twierdzenia obejmują ocenę sylabusów pod względem zawartych w nim przydatnych informacji i dostępności, literatury, osiągnięcia efektów kształcenia na prowadzonych zajęciach, przygotowania i zachowania się podczas zajęć prowadzącego, systemu oceniania oraz dostępności prowadzącego podczas wyznaczonych konsultacji. Oceny z tych ankiet są zbierane i podsumowywane na koniec każdego etapu przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Studenci mają dostęp do wyników ankietyzacji i uważają, że cały proces wpływa na zmianę programu kształcenia i organizacji procesu kształcenia.

Weryfikacja efektów kształcenia dla pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego realizowana jest zgodnie z Zarządzeniem Rektora w sprawie procedury ukończenia studiów wyższych. Ponadto weryfikacja efektów kształcenia odbywa się w ramach systemu praktyk zawodowych, zgodnie z Zarządzeniem Rektora w sprawie zasad odbywania praktyk studenckich. Jednostka posiada stosowne wystandaryzowane działania, narzędzia oraz dokumentację w tym zakresie (Zasady odbywania studenckich praktyk zawodowych na studiach pierwszego stopnia Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK w Toruniu, Ramowy program studenckich praktyk zawodowych na studiach I stopnia Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK w Toruniu, Karta oceny studenckiej praktyki zawodowej).

W ramach weryfikacji osiąganych efektów kształcenia Jednostka realizuje też działania związane z zapobieganiem plagiatom w pracach studentów. W przypadku podejrzenia plagiatu weryfikacja następuje poprzez poszukiwanie w wyszukiwarkach internetowych skopiowanych fraz oraz w ramach testów wdrożeniowych systemu OSA. UMK jest członkiem Międzyuniwersyteckiego Centrum Informatyzacji, które zaprojektowało i przystąpiło do wdrożenia program antyplagiatowego OSA – Otwarty System Antyplagiatowy. W ramach tworzonego Ogólnopolskiego Repozytorium Pisemnych Prac Dyplomowych (ORPPD) będzie możliwość antyplagiatowej weryfikacji wszystkich powstających prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu OSA.

W procesie weryfikacji osiąganych przez studentów efektów na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć należy podkreślić dobre praktyki realizowane na WNEiZ, do których należy:

- 1) Funkcjonowanie w trybie ciągłym powołanego przez Dziekana WNEiZ Zespołu AoL, składającego się z przedstawicieli różnych Katedr i odpowiadającego za organizację procesu pomiaru celów uczenia się studentów. Do zadań Zespołu AoL należy m.in.:
  - współpraca z osobami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne w zakresie formułowania celów, konstrukcji narzędzi pomiarowych, metod zbierania danych itp.,
  - koordynowanie i monitorowanie procesu pomiaru,
  - zbieranie danych i analiza wyników pomiarów,
  - komunikacja z osobami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne w zakresie realizacji pomiaru,
  - formułowanie wniosków z pomiarów, rekomendacji dla Wydziałowej Komisji ds. Jakości i przygotowywanie raportów.
- 2) Prowadzenie bezpośredniego pomiaru osiągnięć studentów (badana jest faktyczna wiedza i rzeczywiste umiejętności studentów). Pomiar przeprowadzany jest zarówno na poszczególnych przedmiotach, jak i w ramach seminariów doktorskich, egzaminów licencjackich oraz magisterskich, a także na podstawie prac licencjackich i magisterskich (dla seminariów, egzaminów i prac opracowano wystandaryzowane mierniki). Proces pomiaru ma charakter cykliczny. Jego celem jest zebranie danych, a następnie stworzenie wiedzy i jej wykorzystanie do implementacji udoskonaleń. Każdy kolejny pomiar ma charakter kontrolny i służy wyciągnięciu wniosków w celu wprowadzenia dalszych usprawnień w myśl idei ciągłego doskonalenia.

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Aktualnie UMK jest w trakcie przygotowywania szczegółowej procedury dotyczącej zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, zgodnie z Uchwałą Nr 91 Senatu UMK w Toruniu z dnia 26 maja 2015 r. WNEiZ przyjmie zasady potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych poza systemem studiów zgodnie z wytycznymi UMK. W strukturze administracji UMK powołano Uniwersyteckie Centrum Edukacji Całozyciowej Walidacji, które zajmuje się promocją, doradztwem i dokumentowaniem procedur uznawania efektów uczenia się oraz wspieraniem Wydziałów w procesie wdrażania procedur potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Zadania Jednostki związane z procedurą potwierdzania efektów uczenia się realizuje Dziekan.

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

Badanie, mające na celu poznanie losów zawodowych absolwentów Wydziału prowadzi Biuro Karier UMK. Badanie ma umożliwić zwłaszcza porównanie efektów kształcenia założonych w toku nauczania z rzeczywistymi zadaniami wykonywanymi przez pracujących absolwentów oraz identyfikację efektów kształcenia umożliwiających uzyskanie przez absolwentów Uczelni kwalifikacji wymaganych na rynku pracy. Studenci w okresie ostatniego semestru studiów, składają osobiście deklarację udziału w badaniu losów absolwentów.

Badanie losów zawodowych absolwentów, zgodnie z procedurą monitorowania losów absolwentów UMK, jest prowadzone drogą e-mailową, telefoniczną lub pocztową, w terminie 6 miesięcy, 3 oraz 4 lat od daty zakończenia studiów. Procedura badania została włączona do systemu opracowanego przez Zespół ds. wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia UMK.

W związku z powyższym, rokrocznie Biuro Karier przekazuje dziekanom Wydziałów UMK (w tym WNEiZ) szczegółowe raporty dotyczące losów zawodowych absolwentów poszczególnych kierunków studiów. Raport z badania losów absolwentów jest uwzględniany w pracach WSZJK i przedstawiany Radzie Wydziału.

Ponadto losami absolwentów interesują się promotorzy. I tak np. podczas wizytacji podano informację iż jedno z absolwentów z roku 2015 pomyślnie przeszedł rekrutację w prestiżowej firmie EY (dawniej Ernst&Young) Polska w Warszawie gdzie pracuje do września 2015 r.

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,

Na Wydziale funkcjonuje sformalizowany system ocen pracowniczych służący realizacji misji Wydziału oraz osiągnięciu pożądanego poziomu rozwoju zawodowego zatrudnionej kadry. Przeprowadzana jest ocena bieżąca i okresowa.

Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym bieżąca ocena nauczycieli akademickich jest obowiązkiem ich bezpośrednich przełożonych (kierowników katedr). Formalne okresowe oceny pracowników odbywają się, co 2 lata (na podstawie stosownej Uchwały Senatu). Oceny są też realizowane, gdy z końcem danego roku akademickiego upływa termin mianowania lub umowy o pracę, bądź też, gdy podczas poprzedniej oceny pracownika wnioskowano o wcześniejszą ocenę (wcześniej niż po dwóch latach). Oceny dokonuje Wydziałowa Komisja Oceniająca na podstawie informacji zawartych w Kwestionariuszu Oceny Nauczyciela Akademickiego WNEiZ UMK. Kwestionariusz zawiera szczegółowe informacje dotyczące dorobku naukowego i organizacyjnego nauczyciela akademickiego. Ważnym elementem oceny nauczyciela akademickiego są wyniki ankietyzacji studentów oraz hospitacji zajęć dydaktycznych.

Dobrą praktyką WNEiZ jest także ocena pracowników realizowana w oparciu o specjalne narzędzie informatyczne w postaci Bazy Aktywności Pracowników Wydziału. Baza jest wyposażona w przyjazną dla użytkownika aplikację internetową do wprowadzania informacji, obejmujących czternaście części tematycznych (zakładek), w których pracownicy zamieszczają między innymi informacje na temat publikacji, seminariów i konferencji, projektów badawczych, praktyk i staży, prowadzonych zajęć dydaktycznych, promotorstwa i recenzji, pełnionych funkcji, działalności na rzecz Wydziału, otrzymanych nagród i wyróżnień, sukcesów dydaktycznych, różnych form podnoszenia własnych kwalifikacji oraz innych czynności zawodowych. Pracownicy zobligowani są

na bieżąco aktualizować ww. narzędzie. Ponadto na Wydziale prowadzi się:

- regularny monitoring i ewaluację (na podstawie precyzyjnie określonych kryteriów) posiadanych przez pracowników kwalifikacji naukowych i zawodowych oraz stopnia ich aktualności;
- regularne monitorowanie dorobku naukowego pracowników Wydziału.

Analiza tych działań i stosowanych w ich ramach metod dowodzi, że przedmiotem tej oceny jest cała sfera aktywności dydaktycznej i naukowej pracowników.

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

Wykorzystanie wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej obejmują procedury opisane w poprzednim kryterium (6.1.6), a ponadto jest realizowane poprzez procedurę oceny zajęć dydaktycznych (kwestionariusz oceny) przez studentów, opisaną w punkcie 6.1.2. Dokumentacja sporządzona w celu oceny kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów a opisanej w poprzednim kryterium jest podstawą formułowania wniosków i zaleceń, które stanowią podstawę prowadzonej przez Dziekana i Władze Uczelni polityki doskonalenia jakości realizacji procesu kształcenia przez kadre akademicka oraz kreowanej polityki kadrowej Uczelni.

W ocenie nauczyciela akademickiego przeprowadzanej przez Komisję ds. Rozwoju Naukowego brana jest również pod uwagę ocena formułowana odnośnie wywiązywania się przez niego z obowiązków dydaktycznych, dokonywana przez studentów i doktorantów. Każda osoba prowadząca zajęcia podlega indywidualnej ocenie. Jednostką, która analizuje i opracowuje informacje pozyskane w wyniku różnych form oceny aktywności dydaktycznej nauczycieli akademickich jest Komisja Rozwoju Naukowego, Kolegium Dziekańskie oraz Rada Wydziału. Wnioski i oceny są przekazywane zainteresowanym pracownikom, a zalecenia z nich wynikające adresowane są do władz Wydziału. W ramach wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w procesie ich ankietyzacji, po zakończeniu roku akademickiego Komisja ds. Jakości WNEiZ ustala plan działań korygujących do realizacji w kolejnym roku akademickim. Do dobrych praktyk WNEiZ należy cykliczne monitorowanie (raz w semestrze) i analizowanie innowacyjności prowadzonych przez pracowników zajęć dydaktycznych oraz wprowadzanie zmian w modułach.

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich prowadzą, co stwierdzono analizując przedłożone przez Uczelnię dokumenty, do zmian w obsadzie zajęć dydaktycznych, organizowaniem szkoleń metodycznych z zakresu nowoczesnych technologii w dydaktyce oraz szkoleń w zakresie zapewnienia właściwej jakości kadry dydaktycznej oraz jakości kształcenia.

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

Ocena stanu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej jest realizowana w trybie ciągłym (utrzymanie sprawności technicznej sprzętu i infrastruktury dydaktycznej – zadanie dyrektora administracyjnego obiektu). Wydział wspiera innowacyjność procesu dydaktycznego poprzez umożliwianie dostępu nauczycielom akademickim do nowoczesnych instrumentów wykorzystywanych w nauczaniu na ocenianym kierunku takich, jak np. informatyczne systemy zarządzania (SAP), symulacje procesów decyzyjnych w finansach i rachunkowości, aplikacje wykorzystywane na rynku kapitałowym.

Ocena tego kryterium nie ma charakteru systemowego, obejmuje tylko pewne działania (monitorowanie i ocena zasobów materialnych Uczelni, tj. zapotrzebowanie w zakresie wyposażenia sal dydaktycznych zgłaszane przez prowadzącego zajęcia, biblioteki, sal gimnastycznych, stołówki, parkingi, oraz dom studencki, analiza dokumentacji w zakresie technicznego utrzymania budynku) i jest realizowana przez wybrane podmioty uczestniczące w procesie kształcenia, tj. pracowników naukowych, studentów, władze Dziekański oraz Wydziałową Komisję ds. Programów Nauczania i Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W ramach ankietyzacji zajęć dydaktycznych studenci nie mają możliwości oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz oferowanych im środków wsparcia. Studenci jedynie mogą zgłaszać swoje uwagi na temat infrastruktury bezpośrednio do Władz

Wydziału lub Samorządu Studenckiego. Zdaniem studentów obecna droga oceny zasobów materialnych wykorzystywanych w procesie kształcenia jest odpowiednia i wystarczająca.

Wyniki tych cząstkowych analiz pozwalają na stwierdzenie, że infrastruktura dydaktyczna w zakresie merytorycznym, organizacyjnym i materialnym są odpowiednie w stopniu podstawowym do realizacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

W ramach środków wsparcia dla studentów na WNEiZ stworzono kompleksowy system. Obejmuje on pomoc administracyjną i naukową w trakcie studiów, doradztwo akademickie i doradztwo zawodowe oraz coaching kariery. Doradztwo akademickie wykorzystuje takie instrumenty, jak: strona internetowa Wydziału/Uniwersytetu, prezentacje specjalności, wsparcie Prodziekana ds. Studentów, Dziekanatu i Samorządu Studenckiego, konsultacje z pracownikami. Z kolei doradztwo zawodowe dla studentów WNEiZ realizowane jest przez działania Biura Karier UMK, spotkania z praktykami, konsultacje z pracownikami, program praktyk zawodowych, czy Dni Kariery i Targi Pracy. Od 2014 roku na WNEiZ funkcjonuje także wsparcie dla studentów w formie coachingu kariery, realizowanego przez profesjonalnie wykwalifikowanego pracownika Wydziału. Integralną częścią tego systemu wsparcia dla studentów WNEiZ jest badanie poziomu satysfakcji studentów z doradztwa zawodowego oraz akademickiego. Analiza zasobów materialnych powinna być przedmiotem ciągłego doskonalenia.

6.1.9. sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia

Sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia jest ujęte w systemie. Podstawowe jednostki organizacyjne są zobowiązane do gromadzenia, analizowania i wykorzystywania w działaniach doskonalących kształcenie, informacji uzyskiwanych ze źródeł zewnętrznych i wewnętrznych mających wpływ na poprawę jakości realizowanych procesów.

Sposoby gromadzenia informacji dotyczących zapewnienia jakości kształcenia na WNEiZ obejmują: realizowane na bieżąco uzupełnianie Bazy Aktywności Pracowników WNEiZ, archiwizowanie arkuszy hospitacji pracowników WNEiZ, archiwizowanie kwestionariuszy oceny nauczycieli akademickich, przechowywanie plików elektronicznych z wynikami z ankietyzacji pracowników WNEiZ, archiwizowanie prac zaliczeniowych studentów wraz z oceną realizacji efektów kształcenia w Katedrach odpowiedzialnych za realizację przedmiotów, przechowywanie wzorów mierników oraz kart pomiaru wykorzystywane na rzecz akredytacji AACSB, przechowywanie wyników zbiorczych dotyczących pomiaru realizacji celów nauczania przeprowadzanego na rzecz akredytacji AACSB, zawierających specyfikację przyczyn braku realizacji założonych celów nauczania oraz adekwatne planowane działania naprawcze.

Sposoby analizowania informacji dotyczących zapewnienia jakości kształcenia na WNEiZ obejmują: wyliczanie średniej ocen dla przedmiotów prowadzonych przez pracowników WNEiZ (wynikającej z ankietyzacji studentów) i porównywanie jej ze średnimi dla UMK, formułowanie i wykorzystywanie mierników przygotowanych na rzecz akredytacji AACSB, analizę poziomu realizacji celów nauczania i efektów kształcenia (wykorzystanie mierników przygotowanych na rzecz akredytacji AACSB), rozmowy Dziekana z pracownikami po przeprowadzeniu oceny okresowej dotyczącej ich działalności oraz bezpośredniego przełożonego po przeprowadzeniu hospitacji.

Sposoby dokumentowania działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia na WNEiZ obejmują: kwestionariusze ocen nauczycieli akademickich, arkusze hospitacji, raporty z wynikami ankietyzacji studentów (dokumenty elektroniczne), baza aktywności pracowników (dokumenty elektroniczne), plan działań projakościowych WNEiZ, sprawozdania z posiedzeń Komisji ds. Jakości WNEiZ, sprawozdania z posiedzeń Rad Konsultacyjno-Programowych, sprawozdania z posiedzeń Rad Wydziału.

W czasie wizytacji przedłożono dokumenty (protokoły Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Programowej) potwierdzające, iż wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest przedmiotem obrad jednostek, które go realizują.

Analiza danych ma charakter interpretacji jakościowych oraz ilościowych w postaci dokładnych statystyk. Ich gromadzenie odbywa się systematycznie w odniesieniu do poszczególnych etapów procesu kształcenia. Zbierane materiały są uporządkowane i uwzględniają rekomendacje

związane z zapewnieniem i doskonaleniem procesu dydaktycznego. Analizy zbiorcze są przekazywane przez poszczególne podmioty realizujące poszczególne procesy i procedury WSZJK do oceny władz dziekańskich i władz Uczelni, zgodnie ze strukturą zarządzania procesem zapewnienia jakości kształcenia. Dokumenty te potwierdzają sformułowane wyżej wnioski, a także analizy kryteriów 6.1.1 - 6.1.8.

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

W zakresie dostępu do informacji o programie kształcenia (w tym na ocenianym kierunku studiów), Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania realizuje powszechnie obowiązujące standardy w tym zakresie. Wszystkie informacje dostępne są na stronie internetowej Wydziału oraz przy wykorzystaniu instrumentów systemu USOS. Dotyczy to w szczególności: programów studiów wraz z sylabusami; rozkładów zajęć, informacji nt. przedmiotów obieralnych, informacji dot. procesu dyplomowania, procedury i dokumenty do pobrania, niezbędne w toku studiów. Za umieszczenie wymienionych informacji na stronie internetowej odpowiada Dziekanat.

Podane informacje dostępne są w odpowiednich zakładkach Wydziałowej strony www.econ.umk.pl. Należy także podkreślić, iż Wydział korzysta z systemu „USOS”, co pozwala studentom na bieżąco śledzić wyniki kształcenia i ułatwia ich obsługę, zarówno przez prowadzących zajęcia, jak też przez Dziekanat.

Ważną rolę w działaniach rozpowszechniających informacje o procesie kształcenia odgrywa również komunikacja zewnętrzna i wewnętrzna realizowana za pomocą nowoczesnych metod i środków komunikowania.

Oceniając powyższe należy uznać je za zapewniające wszystkim interesariuszom wewnętrznym dostęp do informacji o procesie kształcenia i jego wynikach w stopniu odpowiadającym jego potrzebom.

Ocena spełnienia kryterium 6.1 - Ocena wyróżniająca

3. Uzasadnienie oceny

Podsumowując można, zatem stwierdzić, iż wewnętrzne akty prawne regulują kwestie zapewnienia jakości kształcenia prawie we wszystkich obszarach działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Są spójne i zgodne z obecnie obowiązującymi przepisami.

Na podstawie analiz otrzymanej dokumentacji należy stwierdzić, iż zadania WSZJKiOP określają cele jakościowe. Wskazane byłoby włączenie w realizowany dotąd zestaw działań zamierzających do zapewnienia właściwej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w zakres WSZJKiOP, procedury oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, sposobu gromadzenia działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia oraz dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia oraz jego wynikach. Analiza zasobów materialnych powinna być przedmiotem ciągłego doskonalenia.

Sposób prowadzenia i zakres dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników wpływających, na jakość kształcenia należy ocenić, jako *wyróżniająca*.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Opis stanu faktycznego

Dokonując oceny skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* należy stwierdzić, że Wewnętrzny System zapewniania Jakości Kształcenia został zbudowany i funkcjonuje. Potwierdzeniem tego są, z jednej strony, wewnętrzne akty prawne, które regulują podstawowe zagadnienia dotyczące zapewnienia jakości kształcenia. Te wewnętrzne regulacje prawne są spójne i zgodne z obecnie obowiązującymi przepisami.

Niezależnie od tego, identyfikuje się szereg działań mających na celu rozwój kultury jakości kształcenia, które podejmowane są przez władze Wydziału oraz Wydziałowe podmioty funkcjonujące

na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Są realizowane, co wynika z analizy treści opisanego powyżej kryterium oceny, a także krytycznej analizy i oceny dokumentacji będącej w dyspozycji Zespołu Oceniającego oraz informacji pozyskane w toku rozmów z władzami Wydziału, w sposób zapewniający doskonalenie systemu.

Przedsięwzięcia te obejmują praktycznie pełne spektrum składników Systemu oraz czynników go determinujących. Różnorodność podejmowanych w tym zakresie przedsięwzięć pokazuje jednocześnie skalę instrumentów wykorzystywanych przez Wydział w celu monitorowania i doskonalenia programu kształcenia.

Analizując narzędzia i mechanizmy podporządkowane analizie ocenie i doskonaleniu jakości kształcenia, które wykorzystuje się w procesie budowy kultury jakości kształcenia na Wydziale, należy odnotować dobre praktyki, które narzucają konieczność nie tylko ciągłej analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia w odpowiadającym im zakresie przedmiotowym, ale także wyznaczają wysoki, bo międzynarodowy standard, jeśli chodzi o jakości kształcenia. Mechanizmy te stanowią istotny instrument budowy kultury jakości kształcenia.

Niezależnie od wskazanych wyżej istotnych formalnych i merytorycznych atrybutów warunkujących skuteczność WSZJK, które w zdecydowanie istotnym zakresie można przypisać charakter kompleksowy, odnotować należy systematyczność prowadzonych działań. To bardzo ważny czynnik przesadzający o skuteczności prowadzonych działań doskonalących jakość kształcenia.

Oceniając skuteczność WSZJK należy zauważyć nie tylko funkcjonowanie opisanych wyżej procedur zapewniających realizację celów Systemu, ich praktyczne niemal powszechne stosowanie, potwierdzone w toku spotkań ze wszystkimi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, wynikające z analizy przedłożonej Zespołowi Oceniającemu dokumentacji a także z rozmów z władzami Wydziału, ale przede wszystkim istotny stopień realizacji celów zmierzających do budowy wysokich standardów jakości kształcenia na akredytowanym kierunku studiów. Najdobitniej potwierdza to międzynarodowa akredytacja AACSB. Stanowi ona zestawienie 15 standardów, które w istotnej części z merytorycznego punktu widzenia, są zbieżne z kryteriami oceny jakości kształcenia przyjętymi i stosowanymi przez PKA. To także istotna przesłanka pozwalająca na bardzo wysoką ocenę skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, jego istotnego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, jak również wykorzystywanie do prowadzenia przedsięwzięć zmierzających do jego doskonalenia.

2. Ocena spełnienia kryterium 6.2. **Ocena wyróżniająca**

3. Uzasadnienie oceny:

Zespół Oceniający po dokonaniu kompleksowej analizy i oceny stopnia systematyczności oceny skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz wykorzystania jej wyniki do doskonalenia systemu uznaje podjęte przez Wydział działania za kompleksowe i realizowane w sposób systematyczny. Potwierdzeniem skuteczności stosowania WSZJK jest uzyskanie przez Wydział, w tym także kierunek *finanse i rachunkowość* międzynarodowej akredytacji AACSB.

* - stopień spełnienia oznaczonego gwiazdką kryterium II i II stopnia warunkuje ocenę kryterium nadrzędnego, tj. odpowiednio II i I stopnia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

1. Opis stanu faktycznego

Przedstawiona w Raporcie Samooceny analiza SWOT określa mocne i słabe strony prowadzonego przez Wydział programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* oraz wskazuje na szanse i zagrożenia, które niesie dla tej koncepcji kształcenia otoczenie, w którym funkcjonuje ta podstawowa jednostka organizacyjna Uniwersytetu.

Na uwagę zasługuje tu, nie często praktykowana przez inne Uczelnie a tu wypełniona w sposób bardzo poprawny, zasada prezentacji silny i słabych stron kierunku *finanse i rachunkowość* oraz szans i zagrożeń, jakie rodzi otoczenie dla koncepcji kształcenia przyjętej dla jego realizacji, w kontekście sześciu podstawowych kryteriów oceny programowej.

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania wskazał po 6 czynników wewnętrznych

opisujących mocne strony programu kształcenia oraz jego słabe jego strony. Szanse, które kreuje otoczenie określono poprzez ustalenie także 6 czynników zewnętrznych, a zagrożenia, podobnie jak wcześniej, także przez 6 czynników.

Czynniki wewnętrzne (silne i słabe strony). charakteryzują potencjał będącego przedmiotem oceny programu kształcenia, a czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) identyfikują zjawiska, które sprzyjają lub wpływają niekorzystnie na jego wykorzystanie.

Ocena wskazanych przez Wydział czynników wewnętrznych i zewnętrznych ujętych w opracowanej analizie SWOT umożliwia spojrzenie na będący przedmiotem oceny program kształcenia z dwóch komplementarnych względem siebie podejść - jednego z wewnątrz i drugiego z zewnątrz.

Przyjęty w tym kryterium oceny jakości kształcenia wgląd na program kształcenia będzie dokonany, co narzuca to kryterium, w kontekście wyników jego oceny jakości przeprowadzonej przez Zespół Oceniający PKA.

Wydział wskazuje następujące najważniejsze atuty kształcenia na ocenianym kierunku studiów:

1. Program kształcenia zgodny z misją Uczelni i Wydziału, dostosowany do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, zbilansowany pod względem aspektów teoretycznych i praktycznych oraz wykorzystujący zróżnicowane metody dydaktyczne.
2. Kadra naukowa posiadająca wysokie kompetencje i wieloletnie doświadczenie naukowo-dydaktyczne, w tym zdobyte na Uczelniach zagranicznych (Visiting Professors, Erasmus), a także doświadczenie biznesowe i projektowe potwierdzone uprawnieniami zawodowymi (np. biegłego rewidenta).
3. Kadra naukowo-dydaktyczna bardzo aktywnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a także stanowi zasób opiniotwórczy w skali regionalnej i ogólnokrajowej (TVP, Gazeta Wyborcza, Nowości, Polskie Radio Pomorza i Kujaw, portale internetowe money.pl, obserwatorfinansowy.pl).
4. Bardzo dobra infrastruktura lokalowa, jak i wyposażenia techniczno-informatycznego oraz doskonale zasoby biblioteczne.
5. Jednostka zapewnia studentom szerokie wsparcie poprzez aktywność i dostępność pracowników (dyżury, USOS, poczta elektroniczna), rozwijanie zainteresowań dzięki prężnie funkcjonującym kołom naukowym (konferencje naukowe, projekty badawcze, spotkania z praktykami, publikacja artykułów), a także przez programy wymiany studenckiej (MOST, Erasmus+).
6. System zapewniania jakości umożliwia permanentne monitorowanie jakości zajęć oraz efektywną ocenę osiągania zakładanych efektów kształcenia, a także doskonalenie działalności dydaktycznej poprzez regularne hospitacje oraz oceny pracownicze.

Ocena tych silnych stron programu kształcenia w kontekście przeprowadzonej analizy i oceny jakości kształcenia daje podstawę do stwierdzenia, że wszystkie one odpowiadają zidentyfikowanemu przez Zespół Oceniający PKA stanowi poszczególnych kryteriów oceny.

Wydział za najpoważniejszych ograniczenia utrudniające proces kształcenia i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia uznaje:

1. Relatywnie niewielki wpływ interesariuszy zewnętrznych na zmiany i modyfikacje programu nauczania.
2. Relatywnie mały udział międzynarodowych projektów badawczych realizowanych przez kadre naukowo-dydaktyczną.
3. Współpraca skoncentrowana przede wszystkim na otoczeniu lokalnym i regionalnym.
4. Kosztochłonność utrzymania infrastruktury na wysokim poziomie.
5. Niewystarczające środki na finansowanie wsparcia studentów.
6. Z uwagi na relatywnie niedługi okres funkcjonowania system zapewnienia jakości wymaga jeszcze pewnych uzupełnień.

Ocena tych czynników w przekroju przeprowadzonej oceny jakości kształcenia pozwala na stwierdzenie, że można je uznać za nie tyle słabe co za słabsze strony proponowanej koncepcji kształcenia (analiza SWOT nie wyróżnia kategorii słabszych stron). Uznanie tych czynników tylko za słabsze jest podyktowane relatywną wysoką ich oceną dokonaną w kontekście ocen jakości kształcenia

w innych podmiotach sektora szkół wyższych.

Do szans, a więc zjawisk i tendencji występujących w otoczeniu, w którym funkcjonuje Wydział, a które mają stanowić impuls do rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku studiów, kierownictwo tej podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni zalicza:

1. Możliwość doskonalenia programu kształcenia poprzez rozwój i zacieśnianie współpracy z interesariuszami.
2. Pogłębianie i poszerzanie zakresu współpracy międzynarodowej (konferencje międzynarodowe, publikacje, Visiting Professors).
3. Rozwój sektora usług finansowych oraz wzrost profesjonalizacji pionów finansowych przedsiębiorstw.
4. Możliwość kreowania pozycji lidera procesu kształcenia dzięki posiadaniu znakomitej infrastruktury naukowo-dydaktycznej.
5. Możliwość uczestnictwa w studiach Double Diploma, profesjonalna certyfikacja oraz posiadanie akredytacji AACSB potwierdzającej wysoki standard kształcenia w skali międzynarodowej.
6. Możliwość wykorzystania procedur i doświadczenia akredytacji AACSB na potrzeby rozwoju systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Wszystkie te czynniki, wobec zjawisk otoczenia, w którym funkcjonują szkoły wyższe, zwłaszcza problemów umiędzynarodowienia i globalizacji kształcenia, zdają się być określone poprawnie. Za konieczne uznaje się, w takiej sytuacji, wzmoczenie wysiłków zmierzających do systematycznego monitorowania otoczenia Wydziału i Uczelni oraz analizy funkcjonowania koncepcji kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*, w taki sposób, aby szanse programu kształcenia stały się czynnikami dynamizującymi dalszy, sprawny rozwój przyjętej koncepcji kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*.

Za zagrożenia, które utrudniają rozwój kształcenia kierunku i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, Wydział wskazuje:

1. Szybkie tempo zmian w otoczeniu społeczno-gospodarczym stwarza ryzyko opóźnienia dostosowania programu kształcenia do potrzeb interesariuszy.
2. Ograniczone środki finansowe na rozwój kadry naukowo-dydaktycznej.
3. Silna konkurencja ze strony szkół niepublicznych we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.
4. Działania konkurencji w zakresie poprawy infrastruktury naukowo-dydaktycznej.
5. Relatywnie wolny na tle kraju rozwój regionalnego rynku pracy.
6. Pomimo powszechnej akceptacji wśród kadr konieczności doskonaleni a jakości kształcenia, występuje różnica zdań pracowników co do form działań w zakresie zapewniania jakości.

Z analizy wszystkich kryteriów oceny jakości kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* wynika, że czynniki, które utrudniają rozwój kierunku, a zwłaszcza te, na które Wydział i Uniwersytet mogą wpływać i je kształtować, są identyfikowane. Dostrzega się, może nie dość jednoznacznie artykułowane i może jeszcze nie zbyt konsekwentnie prowadzone działania, które mają polegać zmianie zagrożeń w szanse. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć zmierzających do poprawy konkurencyjności Uczelni opartej na konkurowaniu poprzez wysoką jakość kształcenia czy podejmowaniu jeszcze bardziej konsekwentnych, różnorodnych i aktywnych form uświadamiania przedsiębiorców z korzyściami, które są wynikiem współpracy ze szkołami wyższymi.

Reasumując można z pełnym przekonaniem stwierdzić, że ocena analizy SWOT programu kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*, dokonana w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez Zespół Oceniający PKA wypada bardzo poprawnie.

Wydział w sposób zasadny potrafi identyfikować silne i słabe kierunki *finanse i rachunkowość*. Także prawidłowo określa szanse i zagrożenia, które rodzi dla tej koncepcji kształcenia otoczenie.

Zalecenia

Należy prowadzić działania wykorzystujące szanse do łagodzenia zagrożeń.

Dobre praktyki

1. W procesie monitorowania stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia należy podkreślić dobre praktyki realizowane na WNEiZ, do których należy: wykorzystanie danych z pomiarów stopnia realizacji celów uczenia się studentów, realizowanych w związku z akredytacją AACSB, do ulepszania programów studiów i prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz poprawiania funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia się studentów. W ramach tego wystandaryzowanego działania wyznaczony w tym celu zespół AoL (Zespół ds. *Assurance of Learning*), składający się z przedstawicieli różnych Katedr, odpowiadający za organizację procesu pomiaru celów uczenia się studentów, przygotowuje statystyczne zestawienia wyników pomiarów i przedstawia je wraz z wnioskami Dziekanowi oraz Komisji ds. Jakości. Na tej podstawie formułowane są rekomendacje dla Komisji Dydaktyczno-Programowej, dotyczące zmian w programach studiów oraz dla Dziekana odnośnie do doskonalenia procesu zapewniania jakości kształcenia.
2. Dobrą praktyką WNEiZ jest także ocena pracowników realizowana w oparciu o specjalne narzędzie informatyczne w postaci Bazy Aktywności Pracowników Wydziału. Baza jest wyposażona w przyjazną dla użytkownika aplikację internetową do wprowadzania informacji, obejmujących czternaście części tematycznych (zakładek), w których pracownicy zamieszczają między innymi informacje na temat publikacji, seminariów i konferencji, projektów badawczych, praktyk i staży, prowadzonych zajęć dydaktycznych, promotorstwa i recenzji, pełnionych funkcji, działalności na rzecz Wydziału, otrzymanych nagród i wyróżnień, sukcesów dydaktycznych, różnych form podnoszenia własnych kwalifikacji oraz innych czynności zawodowych. Pracownicy zobligowani są na bieżąco aktualizować ww. narzędzie. Ponadto na Wydziale prowadzi się:
  - regularny monitoring i ewaluację (na podstawie precyzyjnie określonych kryteriów) posiadanych przez pracowników kwalifikacji naukowych i zawodowych oraz stopnia ich aktualności;
  - regularne monitorowanie dorobku naukowego pracowników Wydziału.